

ศิลปินคู่ พ่อลูก : เอกภาพใหม่ในผลงานทัศนศิลป์

โดย

พงษ์พันธ์ จันทนัมภูระ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยและสร้างสรรค์
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

Father-Son Duo Artists : New Unity in Visual Arts

By

Pongpan Chantanamattha

This Research was Financially Supported by The Research and Creativity Grants

Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University

In Fiscal Year, 2021

พงษ์พันธ์ จันทน์มัญญา : ศิลปินคู่ พ่อลูก : เอกภาพใหม่ในผลงานทัศนศิลป์, 107 หน้า.

คำสำคัญ : ศิลปินคู่, เอกภาพ, การทำงานแบบสลับกัน, การทำงานแบบพร้อมกัน

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์วิจัยผลงานในหัวข้อเรื่อง ศิลปินคู่ พ่อลูก : เอกภาพใหม่ในผลงานทัศนศิลป์ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบกลุ่มที่มีสมาชิกหลักคือ พ่อกับลูก ๆ โดยการตั้งข้อสันนิษฐานว่าวิธีการทำงานศิลปะแบบเป็นกลุ่มอย่างไร ที่จะเป็นวิธีสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีคุณภาพ และได้ความสุขร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปผลการวิจัย จึงกำหนดให้มี 2 วิธีการสร้างสรรค์คือ การทำงานแบบสลับกันคือพ่อทำก่อน แล้วลูกทำตามหลัง หรือลูกเริ่มก่อนแล้วพ่อทำงานตามหลัง และการทำงานพร้อมกันหรือทั้งสองคนทำงานไปพร้อม ๆ กัน

เมื่อสร้างสรรค์ผลงานในโครงการเสร็จสิ้นแล้วจึงสามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่า การสร้างสรรค์ผลงานแบบการทำงานพร้อมกัน เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยสาเหตุเพราะ สมาชิกในกลุ่มร่วมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ร่วมวางแผนตั้งแต่ต้น และทำงานเสร็จด้วยความพอใจพร้อมกัน จึงเป็นการลดความขัดแย้งได้มากที่สุด

จากบทสรุปดังกล่าวผู้วิจัยสร้างสรรค์ ต้องการกล่าวไปยังปัญหาในสังคมการเมืองของประเทศไทยที่กินเวลายาวนานมาก ในเรื่องความเห็นที่แตกต่างระหว่างวัยรุ่น และวัยผู้อาวุโส ในมุมมองทางการเมืองการปกครอง ปัญหานี้อาจยุติได้หากทุกฝ่ายมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย โปร่งใส จริงใจ และร่วมกันวางแผน เพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติที่พอใจร่วมกัน เพื่อความสันติอย่างยั่งยืน

PONGPAN CHANTANAMATTHA : THE FATHER-SON DUO ARTIST : NEW UNITY IN VISUAL ARTS. 107 pp.

KEYWORDS : DUO ARTISTS, UNITY, ALTERNATING WORKING, SIMULTANEOUS WORKING

Abstract

Creation and research work on the topic of “Father-Son Duo Artists: New Unity in Visual Arts” is the creation of artworks in the form of a group whose main members are fathers and children under the assumption that how do we work on art as a group? That will be a way to create quality and happiness. Therefore, there are 2 ways to be creative

1. Alternating working, the father does it first and the child follows or the child starts first and the father works behind.
2. Simultaneous working or both of them working at the same time.

When the creation of the project is completed, it can be clearly concluded that concurrency creation is the most effective method. because of Group members listen to different opinions. jointly planned from the beginning and complete the work with satisfaction at the same time thus reducing conflict as much as possible.

conclusions, the researcher was creative. Would like to refer to the problems in Thailand's political society that have lasted a very long time in terms of different opinions between teenagers and seniors age from a political point of view. This problem could be resolved if all parties listened to each other's opinions openly, transparently, sincerely, and jointly planned to find mutually satisfactory practices for sustainable peace.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานการวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง “ศิลปินคู่ พ่อลูก : เอกภาพใหม่ในผลงานทัศนศิลป์” ได้รับแรงกระตุ้นบันดาลใจมากจากการเป็นพ่อของลูก ๆ ที่ควรจัดสรรเวลาเพื่อดูแลครอบครัวให้มาก มากกว่าการใช้เวลาส่วนมากไปกับการทำงาน การสอน และการทำงานศิลปะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะไม่มีประโยชน์กับลูกมากนักในการเสริมสร้างกำลังใจที่ยังบอบบาง เมื่อมีสติของหน้าที่ผู้เป็นพ่อมาตักเตือน จึงได้พิจารณาวิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ทำให้เกิดความรัก ความอบอุ่น ให้พ่อลูกได้เคียงข้างกัน ดีกว่าที่จะปล่อยให้ลูก ๆ เติบโตโดยปราศจากการให้ความสำคัญที่เพียงพอ

การวิจัยสร้างสรรค์นี้ถือเป็นชุดหนึ่งของผลงานศิลปะที่ประสบความสำเร็จมาก สามารถมองเห็นทางออกของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบกลุ่ม และวิธีการที่ค้นพบนี้อาจเป็นทางออกหนึ่งของสังคมไทยเช่นกัน ความรัก ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพความแตกต่างจะนำมาด้วยสันติภาพ

ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารของคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ลูก ๆ ที่ร่วมสร้างสรรค์ผลงาน ด.ญ.ศุภมาภักดิ์ จันทนมัณฑุระ และด.ช.ภูมิจิต จันทนมัณฑุระ และภรรยาผู้ให้กำลังใจอยู่เบื้องหลังการสร้างสรรค์มาโดยตลอด คุณสุชาติ จิตภักดิ์ ช่างปั้นดินเผา ปากเกร็ดที่ช่วยเหลือการปั้นดินและเผาชิ้นงาน ผู้ร่วมชมนิทรรศการ และแสดงความคิดเห็นทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 วัตถุประสงค์.....	2
1.2 ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	2
1.3 คำจำกัดความ.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.5 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	3
1.6 ระยะเวลาทำการวิจัย 12 เดือน และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย.....	4
1.7 สถานที่จัดแสดงผลงาน.....	4
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 จิตวิทยาเด็ก.....	5
2.2 จิตวิทยาครอบครัว ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว.....	6
2.3 การทำงานเป็นทีม.....	7
2.4 ผลงานศิลปะและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้อง.....	7
3 แนวความคิด และวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน.....	12
3.1 แนวความคิดของการวิจัยสร้างสรรค์.....	12
3.2 วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน.....	12

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 ผลงานวิจัยสร้างสรรค์ และการวิเคราะห์ผลงาน.....	42
4.1 วิธีการพ้อและลูกสร้างสรรค์ผลงานสลั่กัน.....	45
4.2 วิธีการพ้อและลูกสร้างสรรค์ผลงานพร้อมกัน.....	71
5 บทสรุปการสร้างสรรค์.....	83
ภาคผนวก.....	85
1.โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ แบบออนไลน์.....	85
2.ข้อมูลในการประกอบการสร้างสรรค์ผลงาน.....	86
3.สร้างสรรค์ผลงานนอกสถานที่.....	87
4.การจัดนิทรรศการ.....	89
บรรณานุกรม.....	92
ประวัติผู้วิจัย.....	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 Christo and Jeanne-Claude, “Wrapped Reichstag (Project for Berlin)”, ปี 1992.....	8
2 Christo and Jeanne-Claude, “Wrapped Reichstag”, ปี 1971-95...ไ.....	8
3 Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen, “Leaning Fork with Meatball and Spaghetti II”, ปี 1994.....	9
4 เมตตา สุวรรณศร, “เส้นใยความรักของแม่ต่อลูกน้อยอหิสติก”, ไม่ทราบปี.....	10
5 แบบร่าง 2 มิติ.....	14
6 ขั้นตอนในการขึ้นรูปผลงานด้วยดินเหนียวปากเกร็ด โดยคุณสุชาติ จิตภักดี.....	15
7 ผลงานที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วสู่ขั้นตอนการทำงานต่อไป.....	16
8 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	17
9 ผลงานรูปทรงเปิดการทำงานร่วมกันระหว่างพ่อและลูก.....	18
10 ภาพผลงานเสร็จสมบูรณ์.....	19
11 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	20
12 รายละเอียดของผลงาน.....	21
13 ภาพถ่ายสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	22
14 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	23
15 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	24
16 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	25
17 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	26
18 ผลงานฝักดอกทานตะวัน ที่ผ่านการขึ้นรูป โดยคุณสุชาติ จิตภักดี.....	27
19 ด.ช.ภูมिवัฒและพ่อกำลังแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน.....	28
20 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	29
21 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	30
22 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	31
23 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมिवัฒ.....	32
24 รายละเอียดของผลงานฝักดอกทานตะวัน.....	33

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
25	ขั้นตอนนำผลงานฝังลมนำให้แห่งสนิท..... 34
26	ผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท” 35
27	รายละเอียดผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท”..... 36
28	ผลงานผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท”หลากหลายแบบ..... 37
29	ภาพถ่ายรายละเอียดผลงานที่มาการลงสี..... 38
30	แสดงขั้นตอนการลงสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์..... 39
31	ภาพลักษณะช่องใส่ฟันเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาปากเกร็ด..... 40
32	ลักษณะรายละเอียดเตาเผาที่ใช้ในการเผาผลงานครั้งนี้..... 41
33	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 42
34	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 43
35	คุณาก์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 44
36	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 45
37	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 46
38	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 46
39	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 46
40	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 48
41	คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 49
42	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 50
43	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 52
44	คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 53
45	คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 54
46	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 55
47	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 56
48	ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ..... 57

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
73 ภูมิวิทย์ จันทนมีภูธรและพงษ์พันธ์ จันทนมีภูธร, สีอะคริลิกบนผ้าใบ.....	81
74 พงษ์พันธ์ จันทนมีภูธร, ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์นิทรรศการ.....	85
75 ภาพแสดงสภาพแวดล้อมรอบบ้านที่ส่งผลต่อจินตนาการของลูกในการทำงาน.....	86
76 ภาพแสดงสภาพแวดล้อมรอบบ้านที่ส่งผลต่อจินตนาการของลูกในการทำงาน.....	86
77 ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.....	87
78 ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานในสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานจังหวัดอยุธยา.....	88
79 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ.....	89
80 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ.....	90
81 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ.....	90
82 ผลงานในนิทรรศการที่ติดตั้งสำเร็จ.....	91
83 บรรยากาศนิทรรศการ “Duo Artists” an unity in visual art.....	91

บทที่ 1
บทนำ
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างสรรคผลงานศิลปะในครั้งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการอบรมปณิษย์ลูกวัยเด็ก ด.ญ.คุณากร จันทนมัญญะ อายุ 8 ปี และด.ช.ภูมिवัด จันทนมัญญะ อายุ 4 ปี ให้ทั้งสองเป็นเด็กดีมีคุณธรรม ในเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การรักษาพูด การมีความรับผิดชอบเก็บรักษาของเล่นของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ เสมอ หากแต่การที่จะอบรมให้ลูกทำตามได้เป็นเรื่องค่อนข้างยากอาจด้วยหลายเหตุผล เช่น การสื่อสาร ของช่วงอายุที่แตกต่างกันกว่า 40 ปี หรือความสับสนที่เป็นไปตามการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของ ครอบครัวทางพ่อ และครอบครัวทางแม่ทำให้ลูกต้องปรับความเข้าใจอยู่เสมอ ๆ เมื่อมีประสบการณ์ เลี้ยงลูกมากขึ้นจึงเกิดความคิดว่า ต้องรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของลูกให้มากขึ้น ดีกว่าการยึดเยียดสั่ง สอนที่เป็นวิธีการบังคับ ที่จะเป็นเหตุให้เด็ก ๆ มีอาการต่อต้านการสอนของพ่อแม่ เพื่อทำให้เกิดความ รักความอบอุ่นในครอบครัว ถ้าได้มีการปลูกฝังเรื่องการรับฟังความคิดเห็นที่ต่างกันได้ การ ประนีประนอมน่าจะทำให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การรับฟังในทุก ๆ เรื่องที่ลูกตั้งคำถามหรือเสนอความคิดเห็นในแง่มุมของเด็ก หลายครั้งเป็น สิ่งน่าราคาญสำหรับพ่อ แต่ก็ด้วยความเป็นเด็กที่มีความใฝ่เรียนรู้จึงตั้งคำถามอยู่เสมอ ทุกอย่างในโลกใบนี้ คือเรื่องใหม่สำหรับพวกเขา พ่อต้องพยายามรับให้ได้ในพฤติกรรมทางธรรมชาติดังกล่าว แล้วตอบทุก คำถามของลูก ๆ ให้ได้อย่างมีเหตุผล จากแรงบันดาลใจข้างต้นที่กล่าวมา จึงทำให้เกิดแนวความคิด เรื่องของการรับฟังความคิดเห็นที่ต่างซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เกิดความรักในครอบครัว โดยนำมาสู่ การแสดงออกในกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่มีการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่จำนวน 1 ชุด การร่วมกัน ทำงานในทุก ๆ ขั้นตอน และการเป็นเจ้าของผลงานศิลปะชุดนี้ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดวิธีการสร้างสรรค์ ผลงานทางทัศนศิลป์ในรูปแบบของศิลปะกลุ่มในสังคมศิลปะของประเทศไทย เพราะในผลงานที่สร้างขึ้นใหม่นั้นจะมีอัตลักษณ์ของพ่อ และลูกปะปนกันอยู่ในผลงานด้วยความเป็นเอกภาพของทัศนธาตุต่าง ๆ ที่ได้เลือกใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน

การสร้างสรรคลักษณะนี้จะทำให้ลูก และพ่อได้ใช้เวลาอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณค่าด้วยสติปัญญา ซึ่ง ดีกว่าการที่พ่อมุ่งหน้าทำงานลืมหันมาดูลูก เพราะนั่นหมายถึงว่า ผู้เป็นพ่อไม่ได้ให้ความสำคัญกับชีวิตใหม่ ที่รอการรับฟังคำตอบที่ลูก ๆ กำลังตั้งคำถามขึ้นในใจ

ผลลัพธ์ของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานดังกล่าวข้างต้น อาจส่งผลสะท้อนไปสู่กระบวนการจัดการความขัดแย้ง หรือการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของกลุ่มคนต่างความคิดเห็นในสังคม ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเกือบ 10 ปีที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเห็นต่างทางการเมือง ที่เกิดขึ้นแม้แต่ในครอบครัวด้วยเช่นกัน โครงการนี้จะ เป็นต้นแบบของการนำไปสู่กระบวนการปรองดอง ความรัก ความสามัคคีที่ต้องถูกปลูกฝังจากครอบครัวที่เป็นหน่วยย่อยที่สุดของชาติก่อนที่จะถูก ๆ จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมด้วยการทำงานร่วมกันกับลูก
- 1.2 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างพ่อกับลูก การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 1.3 เพื่อสร้างสื่อที่เป็นรูปธรรมของสายใยความรักความผูกพันในครอบครัว
- 1.4 นำเสนอผลงานศิลปะจากศิลปินคู่สู่สาธารณะ

1.2 ขอบเขตการสร้างสรรค์

2.1 สร้างสรรค์ผลงาน 2 มิติ บนผ้าใบและบนกระดาษ ด้วยเทคนิคหลากหลาย เช่น สีอะคริลิก วาดเส้น ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวน 10 ชิ้น

2.2 สร้างสรรค์ผลงาน 3 มิติ ด้วยดินเผา การประกอบวัสดุในสิ่งแวดล้อมรอบตัว ขนาดความสูงประมาณ 30 เซนติเมตร จำนวน 10 ชิ้น

2.3 สมาชิกในการสร้างสรรค์ครั้งนี้มีทั้งหมด 3 คนได้แก่

2.3.1 ลูกสาว ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัฏฐะ อายุ 8 ปี

2.3.2 ลูกชาย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ อายุ 4 ปี

2.3.3 พ่อ นายพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ อายุ 48 ปี

ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นจะมีสมาชิก 2 คนเป็นส่วนมาก โดยมีพ่อเป็นผู้นำการสร้างสรรค์

1.3 คำจำกัดความ

ศิลปินคู่ คือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยศิลปินทำงานร่วมกัน 2 คน ในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผนความคิด การลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงาน และการนำเสนอผลงานในนิทรรศการศิลปะ

เอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือ ความกลมกลืน กลมเกลียวเข้ากันได้ เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่าง ๆ ในทัศนธาตุทางศิลปะ¹

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 สามารถค้นพบแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยวิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ระหว่างพ่อลูกได้

4.2 ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน

4.3 บูรณาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยใช้สายใยความสัมพันธ์ในครอบครัว

4.4 เผยแพร่ผลงานให้สังคมรับรู้ถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

1.5 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

5.1 วางแผนการทำงานร่วมกันกับลูก

5.2 สร้างสรรค์ผลงานช่วงที่ 1 ผลงาน 2 มิติ ประเมินผลงานช่วงที่ 1

5.3 สร้างสรรค์ผลงานช่วงที่ 2 ผลงาน 3 มิติ ประเมินผลงานช่วงที่ 2

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 นำเสนอผลงานเสร็จสมบูรณ์ จัดแสดงผลงาน

¹ ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2556). **เอกภาพคืออะไรในทางศิลปะ**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก

<https://www.truelookpanya.com/asktruelookpanya/detail/2121>

1.6 ระยะเวลาทำการวิจัย 12 เดือน และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

แผนงาน	เดือนที่												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.ศึกษา กระบวนการ ทำงานร่วมกันที่ เหมาะสม วางแผน งาน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์	●												
2.สร้างสรรค์ ผลงานช่วงที่1 ผลงาน 2 มิติ		●	●	●									
3.ประเมินผลงาน ช่วงที่ 1					●								
4.สร้างสรรค์ ผลงานช่วงที่ 2 ผลงาน 3 มิติ					●	●							
5.ประเมินผลงาน ช่วงที่ 2						●							
6.จัดเตรียมทำ เอกสารวิเคราะห์ ผลงาน เก็บข้อมูล ทำสูจิบัตร						●	●	●	●	●			
7.สรุปผลงานวิจัย												●	
8.จัดแสดงผลงาน													●

1.7 สถานที่จัดแสดงผลงาน

หอศิลป์บรมราชกุมารี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ระหว่างวันที่ 8-31 กรกฎาคม 2565

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มของครอบครัวในครั้งนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาครอบครัว และทฤษฎีการทำงานกลุ่ม เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องนี้ไปประยุกต์ใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ เพื่อให้เป็นโครงการวิจัยสร้างสรรค์ที่ศิลปินประสบความสำเร็จ มีความสุขร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จิตวิทยาเด็ก

ปี 1930 นักจิตวิเคราะห์และจิตแพทย์เด็ก นาธาน วาร์ด แอคเคอร์แมน (Nathan Ward Ackerman) ได้นำแนวคิดด้านจิตวิเคราะห์มาใช้ในเด็กเรียกว่า การแนะแนวเด็กมีแนวคิดที่ว่า ปัญหาต่างๆ ในครอบครัวจะส่งผลกระทบต่อเด็กหรือคนอื่น ๆ ในครอบครัว ได้ให้นิยามของครอบครัวไว้ว่า

1.ครอบครัวเป็นระบบของบุคลิกแตกต่างกันที่เกี่ยวข้องกัน แต่ละคนเป็นระบบย่อยที่มีความสำคัญกับครอบครัว เช่น หากสมาชิกคนใดมีอำนาจไม่ยืดหยุ่น จะส่งผลกับบุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ในหลักการนี้ผู้สร้างสรรค์เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ทุก ๆ เรื่องที่พูดคุยในครอบครัวใช้วิธีการยืดหยุ่น และรับฟังความเห็นที่ต่างมุม

2.ครอบครัวเป็นระบบย่อยของชุมชน บทบาทของสมาชิกครอบครัวที่ปฏิบัติต่อกัน จะสามารถทำนายความเจริญก้าวหน้า หรือความถดถอยของชุมชนได้ ในหลักการนี้ผู้สร้างสรรค์เห็นด้วย และมีความสำคัญมาก เพราะหากได้รับการเพาะบ่มเรื่องความดีงามใด ๆ จากที่บ้านแล้ว ความดีงามนั้นก็จะมีผลดอกออกผลงดงามในจิตใจของลูก ๆ

ทฤษฎีต่อไปเป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้าง และหน้าที่ในครอบครัวที่มีความเกี่ยวพันกับบทบาทหน้าที่ของทุกคนในครอบครัวโดยมีเนื้อหา ดังนี้

2.2 จิตวิทยาครอบครัวทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว

แนวคิดทฤษฎีโครงสร้าง หน้าที่ของครอบครัวเกิดขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 (ประมาณปลายปีค.ศ. 1930) โดยได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของทฤษฎีโครงสร้าง และหน้าที่นิยม (Structural-functionalism) โดยกลุ่มนักวิชาการด้านสังคมวิทยา มานุษยวิทยาได้ทำการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมเน้นเรื่องโครงสร้าง คือระบบทุกระบบเกิดขึ้น ดำรงอยู่โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของระบบ และมีลักษณะโครงสร้างของระบบที่แตกต่างกัน ข้อตกลงเบื้องต้นในกรอบแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้าง และหน้าที่คือ

1. ระบบย่อยในสังคมจะทำหน้าที่ร่วมกัน เพื่อให้สามารถตอบสนองหน้าที่ที่จำเป็นของสังคม
2. หน้าที่พื้นฐานเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทุกสังคมและทุกครอบครัวต้องปฏิบัติ
3. บุคคลในครอบครัวเป็นหน่วยย่อยที่มีหน้าที่ช่วยกันตอบสนอง หรือทำหน้าที่ของสังคมใหญ่ให้ลุล่วงไปได้
4. บุคคลและสังคมได้รับการดูแลจากครอบครัว ระบบสังคมจากข้อตกลงเบื้องต้นดังกล่าวจะเห็นว่า ครอบครัวเป็นหน่วยย่อย หรือระบบย่อยภายใต้โครงสร้างใหญ่ของสังคมที่เป็นระบบใหญ่ครอบครัวทำหน้าที่เป็นผู้สนองตอบความต้องการของสมาชิกแต่ละคนของครอบครัว และของสังคมโดยรวมในขณะเดียวกันครอบครัวก็ได้รับการดูแลจากสังคมด้วย

จากความคิดข้างต้นผู้สร้างสรรค์เห็นว่า มีความสำคัญมากที่ต้องทำให้ทุกคนในครอบครัวโดยเฉพาะลูกได้เข้าใจ และได้เรียนรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ สังคมในการทำงานร่วมกันในครอบครัวที่เป็นสถาบันเบื้องต้นของสังคม

แนวความคิดต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมาก เพราะการทำงานร่วมกัน เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติ แต่ก็เป็นเรื่องยากที่สุดเช่นเดียวกัน เพราะมีปัจจัยปัญหาค่อนข้างมากในการทำงานเป็นกลุ่ม เช่นเรื่องความขัดแย้งกันทางความคิด และการหาข้อสรุปสู่การนำไปปฏิบัติ หรือการค้นหาวิธีการในการทำงานที่ดีที่สุดซึ่งมักต้องมีการถกเถียงกันเป็นต้น การเรียนรู้แนวความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจึงมีความสำคัญเพื่อเป็นการป้องกัน หรือลดความขัดแย้งของการทำงานกลุ่ม และเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิผลสูงสุด โดยมีแนวคิด ดังนี้

2.3 การทำงานเป็นทีม

ดร.สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมที่ดี คือ ทีมต้องทำงานร่วมกัน โดยทุกคนในทีมจะต้องทุ่มเท เพื่องาน เพื่อความสำเร็จของงาน โดยไม่ถือว่าเป็นผลงานของคนคนเดียวแต่ผลงานทั้งหมดเป็นของทีม ทีมที่ดีควรสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความไว้วางใจกัน เชื่อใจกัน มีความผูกพันกันจนก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีในทีม ทีมสามารถสร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ แนวทางในการลดปัญหาในการทำงานเป็นทีม คือสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการสื่อสารกันอย่างชัดเจนไม่ปิดบังกัน ยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในทีม เนื่องจากคนเราเกิดมาก็มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เพศ วัย ศาสนา การศึกษา สิ่งแวดล้อม ความสามารถ ประสบการณ์ ฯลฯ²

ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมที่สำคัญคือ ช่วยกันและสร้างพลังในการทำงาน การทำงานเป็นทีมต้องมีความพร้อมทางด้านความคิด กำลังกาย และกำลังใจ สามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียว แล้วประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานร่วมกันได้ ก่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี³

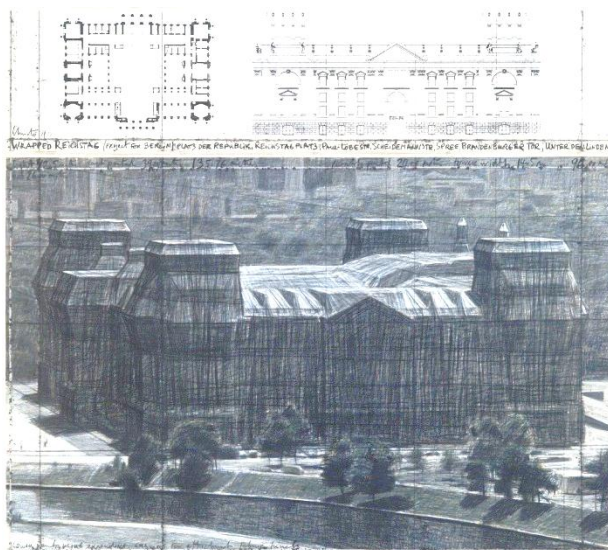
เมื่อได้ศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีมแล้วทำให้เกิดความคิดว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามรูปแบบเดิมมักใช้ความเป็นปัจเจกในการสร้างสรรค์ผลงาน การทำงานเป็นกลุ่มจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นการสลาย หรือหลอมรวมพฤติกรรมของกลุ่มคนให้เกิดเอกภาพใหม่ได้ และเป็นอีกหนึ่งคุณค่าในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

2.4 ผลงานศิลปะและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้อง

ผลงานศิลปะและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นผลงานของศิลปินที่ประสบความสำเร็จระดับโลก อีกทั้งเป็นผลงานศิลปะที่มีการทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษาในส่วนนี้เพื่อใช้ประสบการณ์ของพวกเขา ความคิดในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มของศิลปินนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้

² สุทธิชัย ปัญญาโรจน์. (2555). การออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.maeon.ac.th/maeon/INCLUSIVE/tm3.htm>

³ Chakun muijaibun. (2561). ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.up-2be.com/ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม/>

ภาพที่ 1 Christo and Jeanne-Claude,
 “Wrapped Reichstag (Project for Berlin)”, ปี 1992
 ที่มาภาพ: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-7>

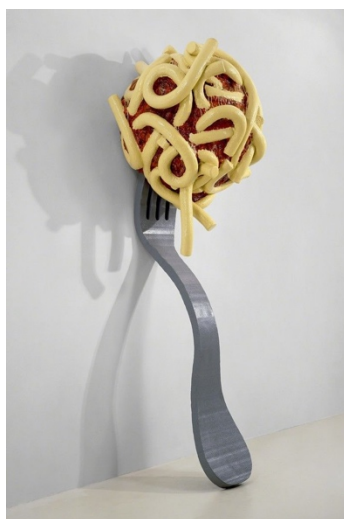

ภาพที่ 2 Christo and Jeanne-Claude,
 “Wrapped Reichstag”, ปี 1971-95, ถ่ายภาพโดย Wolfgang Volz,
 ที่มาภาพ: <https://www.christojeanneclaude.net/artworks/wrapped-reichstag/>

ผลงานชิ้นนี้ศิลปะห่ออาคารไรชส์ทาค (Wrapped Reichstag) ห่อด้วยผ้าสีเงินที่มีขนาด 1,076,390 ตารางฟุต ในปี 1983 เหนือสิ่งอื่นใดพวกเขาเป็นหุ้นส่วนบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันและการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ในระหว่างการให้สัมภาษณ์กับวารสารศิลปะร่วมสมัย (Journal of Contemporary Art) ในปี 1995 คริสโตและฌานน์-โคลด์ (Christo and Jeanne-Claude) ได้ให้นักข่าว

สัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจเบื้องหลังของคริสโต (Christo) ในการห่ออาคารไรชส์ทาค (Wrapped Reichstag) อาคารที่ประชุมของรัฐสภาเยอรมัน มีใจความว่า “...ก่อนอื่นคุณควรเข้าใจว่า นี่ไม่ใช่เป็นแค่โครงการของฉัน แต่ยังเป็นของฌานน์-โคล้ด (Jeanne-Claude) ด้วย ผลงานทั้งหมดนี้ที่ฉันทำด้วยตัวเองคือ ภาพวาดเส้น” คริสโต (Christo) แก้ไขเพิ่มเติมอีกว่า “และสิ่งเดียวที่ฉันทำด้วยตัวเองคือ เขียนเช็คจ่ายบิล และจ่ายภาษี อย่างอื่นคือ ฌานน์-โคล้ด (Jeanne-Claude) สร้างขึ้น รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ทั้งสองคนทำร่วมกัน⁴

การทำงานของศิลปินคู่นี้ให้ความสำคัญกับขั้นตอนของการทำงานที่ทั้งสองจะต้องทำงานร่วมกัน นี่เป็นการแสดงความจริงใจ ความซื่อสัตย์ที่มีให้กันในฐานะศิลปินผู้ร่วมงานและคู่ชีวิต

ภาพที่ 3 Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen,
“Leaning Fork with Meatball and Spaghetti II”, ปี1994, Triennale Design Museum,
ที่มาภาพ: <https://www.artsy.net/article/artsy>

นักวิจารณ์บางคนคิดว่า การมีส่วนร่วมของคูเซ ฟาน บรูกเกน (Coosje Van Bruggen) นั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น แต่ทั้งคู่ยืนยันว่า การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญนั่นคือ “ความสามัคคี” คูเซ ฟาน บรูกเกน (Coosje Van Bruggen) เคยอธิบายไว้ว่า หลังจากการพัฒนาแนวคิดในการทำงานควบคู่กับแคลส์ โอลเดนเบิร์ก (Claes Oldenburg) จะเป็นผู้ร่างแบบชิ้นงาน จากนั้นคูเซ ฟาน บรูกเกน (Coosje Van Bruggen) จะเป็นผู้ทำหน้าที่เลือกใช้สีกับผลงาน และควบคุมการผลิต จนถึงขั้นตอนการติดตั้ง ซึ่งถือว่าเป็น

⁴ Alexa Gotthardt. (2559). 7 Great Artist Duos That Shaped Art History. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-7-great-artist-duos-that-shaped-art-history>.

เป็นการทำงานของศิลปินคู่ที่มีความน่าสนใจ เพราะสิ่งที่สำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นคือ การวางแผนความคิด และการวางแผนทำงานร่วมกันซึ่งเขาทั้งสองได้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกันจนเป็นที่ยอมรับไปทั่วทุกมุมโลก

จากการศึกษาผลงานและความคิดของศิลปินทั้งสองคู่ ซึ่งเป็นคู่สามีภรรยา มีลักษณะของการทำงานกลุ่มแบบ การให้เกียรติกันในลักษณะของการแบ่งหน้าที่ในครอบครัว ที่ภรรยาได้รับบทบาทการเป็นผู้ดูแลกระบวนการผลิต หรือการควบคุมคุณภาพของผลงาน ส่วนเรื่องการรังสรรค์ผลงาน กระบวนการของการใช้เทคนิคทางการช่างก็มักจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายสามี

ภาพที่ 4 เมตตา สุวรรณสร, “เส้นใยความรักของแม่ต่อลูกน้อยยอติสตติ”, สื่อผสม, ขนาดแปรผันตามพื้นที่, เทคนิค ถักโครเชต์และโลหะ

โดยมีแนวความคิดว่า คงไม่มีความรักใดที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่าความรักของแม่ที่มีต่อลูก แม้อีกนั้นจะป่วยด้วยภาวะเด็กออทิสซึม ที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูดจึงทำให้ลูกต้องสื่อสารด้วยการวาดเส้น ที่แฝงไว้ด้วยความหมายอันเต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการ ที่บริสุทธิ์สะอาด ไม่มีทักยะ หรือการฝึกฝนใดมาเคลือบแฝง เป็นเรื่องราวแห่งจินตนาการคิดฝันบิดเบี้ยว ขาด ๆ เกิน ๆ โย้เย่ไปมา ในแบบพิเศษแตกต่าง

จากเด็กปกติ ในวัยเดียวกัน จากการเฝ้าสังเกต ทำให้ข้าพเจ้าเห็นถึง ความงามจากความไม่สมบูรณ์ ที่เกิดจากผลงานวาดเส้นของลูก นำมาผสมผสานกับงานถักโครเชต์ที่ข้าพเจ้ารัก ที่ต้องใช้เวลา รวมถึงสมาธิ และความอดทนในการถัก ควักเข็มขึ้นลงนับล้าน ๆ ครั้ง เพื่อก่อรูปเส้นด้าย ที่อ่อนนุ่ม ห่มคลุมลายเส้นของลูก เป็นการหลอมรวมศาสตร์สองแขนงคือ ผลงานวาดภาพของลูกออกทิสติกกับเทคนิค งานหัตถกรรมถักโครเชต์ที่ประณีต อ่อนหวาน ก่อเกิดเป็นผลงานที่แสดงออกให้เห็นถึง ความรักสายสัมพันธ์ของแม่กับลูก ที่โยงโยตั้งแต่นั้นครคร์จนลูกเติบโตใหญ่ แม่ลูกจะมีความผิดปกติในหลายด้าน หรือบทรทดสอบจากคนบนฟ้า นั้นแสนยากเชียว แต่แม่เชื่อเสมอว่า เราสองคนแม่ลูกจะต้องผ่าน ทุก ๆ อุปสรรคไปด้วยกัน เติบโตและเรียนรู้ไปด้วยกัน ด้วยพลังใจอันยิ่งใหญ่ ในหัวใจของคนเป็นแม่ เราทุกคนเวียนว่าย ในกระแสแห่งโชคชะตา ฟ้าได้ส่งบทรทดสอบที่ยากนี้ให้กับ แม่ เพื่อจะทดสอบว่า แม่ ควรค่าแก่คำที่ยิ่งใหญ่ และมีความหมายนี้หรือไม่ เสียงเล็ก ๆ ประโยคแรกที่แม่ได้ยินและทำให้น้ำตาไหล ลูกเรียกข้าพเจ้าว่า “แม่” นี้คือแรงกระตุ้น และแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ให้แม่ ก้าวเดินผ่านทุกปัญหาต่อไป และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อพร้อมจะมาดูแลลูก อันเป็นที่สุดของทุกสิ่งในลมหายใจของ “แม่”⁵

จากผลงานการสร้างสรรค์ชิ้นนี้มีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่น่าสนใจ คือการสร้างสรรคตามแนวทางที่ลูกได้ทำการวาดเส้นไว้ด้วยภาวะของความเป็นเด็กพิเศษที่ลายเส้นต้นแบบมีการบิดเบือนไปจากความเป็นจริงมาก แล้วผู้เป็นแม่ได้นำผลงานวาดเส้นนั้นมาสู่การสร้างสรรคผลงานต่อด้วยการถักโครเชต์ ถือได้ว่า ลูกมีส่วนร่วมสำคัญ เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นผู้สร้างต้นแบบวาดเส้นเพื่อการสร้างสรรค์ สานต่อโดยแม่ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานกลุ่มแบบสลับกัน คือลูกสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วแม่ทำต่อ

⁵ เมตตา สุวรรณศร. เส้นใยความรักของแม่ต่อลูกน้อยออทิสติก. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก

บทที่ 3 แนวความคิดและวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 แนวความคิดของการวิจัยสร้างสรรค์

ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในครั้งนี้ มีความต้องการแสดงออกถึงความสำคัญของการเอาใจใส่ลูก ๆ ของผู้วิจัยและสร้างสรรค์โดยไม่ต้องการทิ้งลูก ๆ ไว้ข้างหลังเพียงลำพังในขณะที่ตนเองกำลังทำงานศิลปะอย่างมีความสุข ในความคิดเห็นของผู้วิจัยและสร้างสรรค์ มีความเชื่อว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่ควรทำให้ลูก ๆ เกิดความรู้สึกว่า ศิลปะพรากความรักความอบอุ่นไปจากพวกเขา ผู้วิจัยและสร้างสรรค์ จึงมีเจตนาให้ลูก ๆ และพ่อได้มีส่วนร่วมในความสุขด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน

3.2 วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

จึงได้วางแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานไว้ 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีพ่อลูกสร้างสรรค์ผลงานสลับกัน กล่าวคือ ลูกเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วพ่อทำต่อ หรือพ่อเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วลูกทำต่อ
2. วิธีพ่อลูกสร้างสรรค์ผลงานพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ

จาก 2 วิธีในการสร้างสรรค์ผลงานข้างต้น มีการวางแผนสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิควิธีการทางศิลปะ 2 เทคนิคหลัก ดังนี้

1. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิกบนผ้าใบ โดยมีขนาดเฟรมผ้าใบที่ใช้คือ 40 x 50, 70 x 90, 60 x 80 และ 80 x 100 เซนติเมตร ขนาดที่เลือกใช้นี้เป็นขนาดที่ไม่ใหญ่จนเกินไปที่ลูกจะสามารถจะระบายได้อย่างทั่วถึง และสามารถควบคุมได้ไม่ยากเกินไป ส่วนสีอะคริลิกมีเครื่องหมายการค้าที่ใช้คือ สีวีเซอร์แอนด์นิวตัน สีอามสเทอดัม สีซาเกอร์ และสีซิลปากร การใช้สีที่หลากหลายเครื่องหมายการค้าเพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติที่แตกต่างกันของสี
2. การทำงานดินเผา เป็นเทคนิควิธีการที่มีรายละเอียดซับซ้อนพอสมควร โดยมีข้อมูลของการศึกษาวิจัย ดังนี้

วัสดุและวิธีการในการทำเครื่องปั้นดินเผาปากเกร็ด

1. ดินเหนียว (Clay) ดินเหนียวที่ใช้ในการปั้นเครื่องปั้นดินเผาคือดินเหนียวที่พบในที่ราบตามท้องทุ่งทั่วไป ดินเหนียวที่จะใช้ในการปั้นเครื่องปั้นดินเผานั้นมักต้องขุดลงไปจากผิวดินประมาณ 1 เมตร หรือมากกว่านั้น ถ้าหากเป็นดินเหนียวที่ลึกกว่า 1-1.50 เมตร ดินเหนียวมักจะมีสีเทาอ่อนหรือเทาแก่ ดินชั้นนี้ นับว่า เป็นดินที่มีความเหนียวมากที่สุด

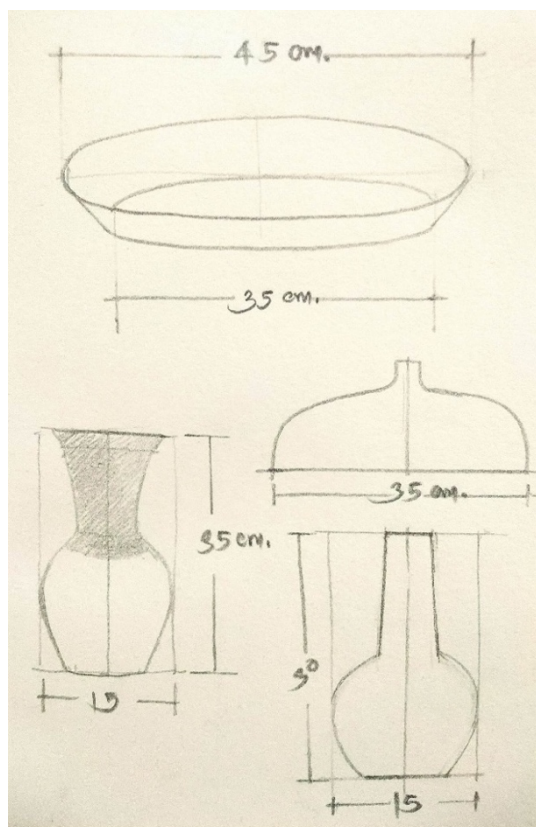
2. การปั้นด้วยแป้นหมุน (Throwing) การขึ้นรูปแบบนี้มีแป้นหมุนหลายแบบทั้งชนิดหมุนมือ และใช้มอเตอร์ไฟฟ้า สิ่งที่สำคัญในการปั้นบนแป้นหมุนคือ ต้องวางชิ้นงานตั้งแต่เริ่มปั้นจนปั้นเสร็จอยู่บนจุดศูนย์กลางของแป้นเสมอ เพราะถ้าผลงานเคลื่อนออกจากจุดศูนย์กลางจะทำให้ชิ้นงานเสียรูปทรงได้

3. การตากแห้ง ขั้นตอนนี้จะกระทำหลังจากกระบวนการขึ้นรูป และตกแต่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนนำเข้าเตาเผาจะต้องนำผลงานไปผึ่งลมในที่ร่มที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และเมื่อเนื้อดินมีความแห้งเสมอกันทุกด้านแล้ว มีการขัดแต่งให้เรียบร้อยอีกครั้ง หรือมีการเขียนสีบนผลงานก่อนการนำไปเผา

4. การเผาดิบ (Biscuit firing) คือ การเผาชิ้นงานของพื้นที่ปากเกร็ดใช้เตาแบบดั้งเดิม โดยการจัดวางผลงานเข้าในเตาอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้ไฟ หรือความร้อนสามารถเข้าไปได้ทั่วถึงผลงานทั้งหมดในเตา เผาด้วยอุณหภูมิประมาณ 600-900 องศาเซลเซียส เป็นการเผาภาชนะแบบไม่เคลือบจะได้ผลงานที่สุกพอดี และผลงานไม่เปลี่ยนรูป อีกทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงในการเผาแต่ละครั้ง⁶

ต่อจากนี้จะนำเสนอเป็นภาพและคำอธิบายในขั้นตอนต่าง ๆ ขณะปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการร่างแบบผลงานเพื่อให้ช่างปั้นช่วยปั้น จนถึงการเผาชิ้นสำเร็จออกจากเตา โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

⁶ ราชภัฏเชียงใหม่. “การเผาดิบ (Biscuit firing)”. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2565. เข้าถึงได้จาก

ภาพที่ 5 แบบร่าง 2 มิติ

แบบร่าง 2 มิติ เพื่อสื่อสารให้ช่างปั้น คุณสุชาติ จิตภักดี สามารถสร้างผลงานปั้นดินตามที่คุณวิจัย และสร้างสรรค์ต้องการได้ เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนที่สำคัญมากเพราะการกำหนดรูปแบบ หรือขนาดต้องมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายของการวิจัยสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นให้เกิดกิจกรรมกลุ่มระหว่างพ่อกับลูกที่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และช่างปั้นก็สามารถจะสร้างผลงานเพื่อตอบสนองได้ โดยปกติแล้วช่างปั้นมักปั้นตามรูปแบบที่เคยทำมาก่อน การได้รับความช่วยเหลือในการปั้นตามแบบที่กำหนดนี้มีความยากลำบากพอสมควร ทำให้ผลงานมีความล่าช้าในส่วนของงานปั้นงาน มีความเสียหายจากการบิดเบี้ยวตอนอยู่บนแป้นหมุน หรือไม่ได้รูปทรงตามที่คุณวิจัยต้องการ ซึ่งต้องมีการปั้นใหม่อยู่หลายครั้ง และบางครั้งต้องมีการปรับแบบบ้างเล็กน้อย เพื่อความพอดีของการทำงานร่วมกันระหว่างช่างปั้นดินเผา

ภาพที่ 6 ขั้นตอนในการขึ้นรูปผลงานด้วยดินเหนียวปากเกร็ด โดยคุณสุชาติ จิตภักดี

ขั้นตอนในการขึ้นรูปผลงานด้วยดินเหนียวปากเกร็ด โดยคุณสุชาติ จิตภักดี ที่เป็นเจ้าของสถานที่ และเป็นช่างปั้นด้วยวิธีการปั้นแป้นหมุน เมื่อช่างขึ้นรูปตามความต้องการของพ่อที่ร่างแบบให้ เมื่อปั้นแล้วเสร็จจึงได้นำมาสู่การลงมือทำงานของลูกหรือพ่อ ด้วยวิธีการ ปั้น วาดเส้น หรือระบายสีลงบนงานดินการ ทำงานร่วมกันของพ่อและลูก โดยงานดินที่ปั้นขึ้นมีขนาดเฉลี่ยประมาณ 25-40 เซนติเมตร

ภาพที่ 7 ผลงานที่ขึ้นรูปเสร็จแล้ว สู่ขั้นตอนการทำงานต่อไป

ผลงานที่คุณสุชาติ จิตภักดี ปั้นเสร็จก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการทำงานต่อไป โดยการปั้น ระบายสี จากพ่อและลูก ผลงานบางชิ้นจะใช้วิธีการชุบน้ำดิน เป็นการวาดเส้นบนจานดินที่ปั้นเสร็จนี้ ผลงานบาง ชิ้นใช้วิธีการระบายสีอย่างเดียว หรือผลงานบางชิ้นใช้วิธีการร่วมกันทั้งการปั้น วาดเส้น และการระบายสี ลงบนจานดินที่ปั้นสำเร็จ เป็นเทคนิควิธีการที่มีการทำงานร่วมกันของพ่อลูกแบบทำงานพร้อมกัน และ ทำงานสลับกันได้

ภาพที่ 8 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ผลงานของด.ช.ภูมิวัฒน์ กำลังทำงานวาดเส้นด้วยการใช้มือของเขาทาบบนจานด้วยการกำหนดขึ้นของพ่อเพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวช่วงวัยเด็ก เขาใช้ของเล่นที่ติดตัวมาด้วยคือ ของเล่นรถบรรทุกในการวาดเส้นลงบนจานดิน เป็นการวาดเส้นด้วยความสนุกเพราะเป็นการได้ใช้อุปกรณ์ที่เขาารู้สึกใกล้ชิดมาสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีความแตกต่างจากการใช้เครื่องมือของประติมากรทั่วไปที่มักใช้อุปกรณ์ที่เราเรียกกันว่า เครื่องมือปั้น ซึ่งถือเป็นความคุ้นชินโดยที่เราไม่ได้คิดถึงความเหมาะสม หรือความถนัดเฉพาะตัว

อนึ่งเครื่องมือปั้นที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปถือว่า เหมาะสมที่สุดในการทำงานปั้นดิน แต่ในการคิดอย่างสร้างสรรค์แล้ว ผลงานบางลักษณะช่างปั้นต้องคิดสร้างสรรค์เครื่องมือเฉพาะชิ้นผลงานนั้น ๆ ด้วย จึงจะได้เครื่องมือที่เต็มขีดศักยภาพสำหรับการทำงานเฉพาะ ซึ่งในผลงานชิ้นนี้เป็นการใช้เครื่องมือปั้นที่เป็นรถของเล่น เพื่อตอบสนองความต้องการทางความคิด ความรู้สึก และกระตุ้นความสนใจของเด็กให้มีสมาธิจดจ่อกับการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 9 ผลงานรูปทรงเปิดการทำงานร่วมกันระหว่างพ่อและลูก

ผลงานการทำงานร่วมกันอีกชิ้นหนึ่งโดยชิ้นนี้พ่อเป็นคนกำหนดว่า เราจะทำรูปทรงเปิด ซึ่งเป็นรูปทรงที่คุ้นเคยเพราะที่บ้านได้เลี้ยงเป็ดไว้ 3 ตัวเพื่อให้ลูก ๆ ได้ศึกษาชีวิตของสัตว์ และได้ตระหนักถึงความเมตตาต่อผู้ที่อ่อนแอกว่า พ่อเป็นผู้กำหนดองค์ประกอบในภาพ แล้วใช้มือตัวเองที่มีขนาดใหญ่วางและกดให้เป็นรูปทรงบริเวณลำตัวของเป็ด แล้วให้ด.ช.ภูมิวิฒ วางมือที่มีขนาดเล็กลงบนตำแหน่งที่เป็นปีกของเป็ด แล้วพ่อกดมือลูกลงบนดินเพื่อทำให้เกิดร่องรอย ในผลงานชิ้นนี้จึงเป็นการทำงานร่วมกันโดยการเน้นเรื่องขนาดสัดส่วนที่แตกต่างกันของมือพ่อ และลูกนำมาสู่การสร้างรูปทรงเปิดถือว่าเป็นการบันทึกความสัมพันธ์ของพ่อลูก สะท้อนจากเรื่องราวของเป็ดที่เป็นสัตว์เลี้ยงของครอบครัวที่เป็นสัญลักษณ์หนึ่งในการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

ภาพที่ 10 ภาพผลงานเสร็จสมบูรณ์

ภาพผลงานสำเร็จ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 40 เซนติเมตร แสดงผลการทำงานร่วมกัน โดยพ่อเป็นผู้เขียนบันทึกว่า ชื่อผลงาน “Duck” ปี 2022 และเขียนชื่อ Kunoo ซึ่งเป็นชื่อเล่นของลูกชายด.ช.ภูมิวิทย์ และ Pongpan ซึ่งเป็นชื่อของพ่อ เมื่อเสร็จขั้นตอนนี้แล้ว จะนำไปฝั่งลมนจนแห่งห้ามโดนแสงอาทิตย์เพราะจะทำให้ชิ้นงานแห้งเร็วเกินไปอาจแตกร้าวได้ เมื่อฝั่งลมนจนแห้งอาจใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน จึงนำเข้าสู่กระบวนการเผาด้วยเตาพื้นบ้าน อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ต่อไป

ภาพที่ 11 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ภาพขั้นตอนการสร้างผลงาน เมื่อคุณสุชาติ ปั้นงานในเบื้องต้นแล้วเสร็จจึงนำมาสู่ขั้นตอนของการลงสี โดยพ่อระบายสีดำเป็นสีสำหรับเครื่องปั้นดินเผา เมื่อลงสีเสร็จแล้วให้ลูกชายขีดเป็นภาพลายเส้นอย่างที่เขาต้องการ ในวิธีการนี้ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือปั้นเพื่อช่วยลดการสัมผัสสารพิษบางตัวที่อาจมีอยู่ในสี เพื่อความปลอดภัยของลูกที่ยังมีภูมิคุ้มกันน้อย และยังไม่รู้จักโทษภัยของสารเคมี ในเรื่องความรับผิดชอบความปลอดภัยของลูกถือเป็นหน้าที่พื้นฐานที่พ่อพึงดูแลลูกตามปกติ

ภาพที่ 12 รายละเอียดของผลงาน

ภาพผลงานสำเร็จที่ผ่านขั้นตอนการลงสีดำโดยพ่อ และลูกเป็นผู้แสดงออกด้วยการขีดสีออกด้วยเครื่องมือปั้นด้วยความสนุก โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 นาทีในการขีดสี ปรากฏเป็นรูปทรงของเส้นสีดำที่เหลืออยู่ ทำให้เห็นการทำงานของพื้นที่ว่างแบบ 2 นัยยะ คือสามารถมองพื้นที่สีดำ หรือบริเวณที่สีดำที่หลุดออกไปว่า เป็นเส้นหรือเป็นพื้นที่ว่างก็ได้ พื้นที่ว่างที่ถูกขีดสีดำออกเมื่อเผาแล้วก็จะเห็นเป็นพื้นที่สีส้มแดงของดินเผา

ภาพที่ 13 ภาพถ่ายสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพชนิดของสีที่ใช้ระบายลงบนผลงานชนิดสีบนเคลือบ ความยากของการใช้สีเซรามิกคือ เมื่อระบายสีเสร็จแล้วทิ้งไว้ให้แห้ง เมื่อนำไปเผาสีจะเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง จึงต้องมีการคาดคะเนความคลาดเคลื่อนของสีนั้น ๆ ไว้พอสมควร

สีบนเคลือบคือ สีที่เหมาะสมกับอุณหภูมิการเผาต่ำจึงไม่ค่อยเกิดปฏิกิริยากับเคลือบที่ใช้มากนัก คือมีช่วงอุณหภูมิในการเผาจำกัดจาก 700-900 °C สีที่มีความเปลี่ยนแปลงได้ง่ายในการเผา คือ สีแดงและสีม่วงแดง ถ้าเผาในอุณหภูมิต่ำหรือสูงเกินไป 10-20 °C สีจะไม่เหมือนเดิม หรือหายไป ดังนั้นผู้ที่ใช้สีจึงต้องคอยสังเกตผลการทดสอบหลังการเผาทุกครั้งสีบนเคลือบที่จำหน่ายในปัจจุบันมีทั้งชนิดที่พิมพ์เนื้อสีทับซ้อนกันได้ และยังสามารถผสมกันได้ โดยที่สีไม่ทำปฏิกิริยาเปลี่ยนแปลงหลังการเผา มีหลายชนิดให้เลือกใช้ ไม่ว่าจะ เป็นชนิดที่มีสารตะกั่วปริมาณต่ำ และไม่มีสารตะกั่วรวมถึงสีบนเคลือบเพื่อการเผาเร็ว⁷

⁷ Yuvaporn t. (2020). “สีเซตบนที่ใช้นบนเคลือบ (Overglaze, Onglaze Stain)”. เข้าถึงเมื่อ 25 มิถุนายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://potteryclaythailand.com/blogs/knowledge-base>

ภาพที่ 14 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ขั้นตอนการระบายสีของด.ช.ภูมิวัฒน์ โดยเขาได้เลือกใช้สีเขียว และเลือกที่จะวาดตามที่ตนเองต้องการการปล่อยให้ลูกสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ไม่จำกัดรูปแบบเป็นข้อดีที่ทำให้ลูกรู้สึกผ่อนคลายในผลงานนี้คือการระบายสีลงบนรูปทรงจานวงกลม ซึ่งลูกต้องพิจารณาการวางสี การจัดองค์ประกอบ ให้เหมาะสมกับรูปทรงของวัตถุระนาบทรงกลม การเลือกใช้สีเขียวจะเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกของความ เป็นธรรมชาติ และความอิสระเช่นกัน

ผลงานชิ้นนี้พอทำหน้าที่จัดการบริเวณที่ทำงานให้มีที่กว้างพอสมควรสะดวกในการทำงาน แสงสว่างส่องถึงผลงานอย่างชัดเจน รวมไปถึงการจัดการข้างตั้งผลงานเพื่อให้ลูกสามารถสร้างสรรค์ผลงานบน ความสูงที่เหมาะสมกับระดับสายตา และสรีระของเขา เพราะงานศิลปะประเภท 3 มิติ ต้องมีองค์ประกอบ แวดล้อมที่เหมาะสมในการสร้างผลงานเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของผลงาน

ภาพที่ 15 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ขั้นตอนการระบายสีของด.ช.ภูมิวัฒน์ โดยเขาได้เลือกใช้สีฟ้าและสีขาว เพื่อแสดงออกของความรู้สึกในช่วงเวลานั้น ผลงานที่ปรากฏมีภาวะความเป็นนามธรรม แสดงออกด้วยพู่กันจุ่มสี ระบายอย่างฉับพลัน ด.ช.ภูมิวัฒน์ ได้อธิบายสั้น ๆ ว่า ภาพของท้องฟ้าและก้อนเมฆหนึ่งก้อน

ภาพที่ 16 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ผลงานการระบายสีของด.ช.ภูมิวัฒน์ โดยเขาได้เลือกใช้สีเขียวและสีขาว มีการกำหนดเรื่องราวโดยลูกว่า เป็นเรื่องการต่อสู้ของหุ่นยนต์ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ว่า หุ่นยนต์มีลำตัวกับขาสีขาว มีแขนกับหน้าสีเขียว และมีหุ่นตัวเล็กเคลื่อนไหวอยู่โดยรอบ

ภาพที่ 17 แสดงขั้นตอนระบายสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ขั้นตอนการระบายสีของด.ช.ภูมิวัฒน์ ได้เลือกใช้สีฟ้าและสีขาวเท่านั้น โดยเรื่องราวยังคงเป็นของเล่นหุ่นยนต์ กับการต่อสู้ เป็นจินตนาการของเขา พ่อเพียงทำหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์วัสดุต่าง ๆ เพื่อการทำงานที่สะดวกของลูก ผลงานชิ้นนี้ใช้เวลาระบายสีประมาณ 5 นาที

ภาพที่ 18 ผลงานฝักดอกทานตะวัน ที่ผ่านการขึ้นรูป โดยคุณสุชาติ จิตภักดี

ผลงานที่ผ่านการขึ้นรูปฝักดอกทานตะวัน โดยคุณสุชาติ จิตภักดีช่างปั้นปากเกร็ด พร้อมสำหรับการปั้นเพิ่มเติมและการลงสี รูปทรงที่ได้นี้เป็นการกำหนดรูปแบบโดยพ่อ ซึ่งถือเป็นรูปทรงยากสำหรับช่างปั้นปากเกร็ด เพราะเป็นรูปแบบที่แตกต่างไปรูปแบบที่เคยปั้น และเป็นการปั้นปิดปากภาชนะที่ทำให้เกิดน้ำหนักกดทับจากด้านบน ทำให้มีความเสี่ยงที่ดินบริเวณด้านบนอาจจะหลุดตัวได้ แต่ด้วยความสามารถของคุณสุชาติจึงทำให้ขั้นตอนนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอย่างไม่ยากนัก

ภาพที่ 19 ด.ช.ภูมिवัฒและพ่อกำลังแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน

ด.ช.ภูมिवัฒและพ่อกำลังแสดงความคิดเห็นทำงานร่วมกัน ซึ่งการทำงานในช่วงเวลานี้เป็นเรื่องที่ยากกว่าการทำงานวาดเส้นบนรูปทรงดินที่ปั้นสำเร็จ ที่มีความบางประมาณ 7-8 มิลลิเมตร หนาเท่ากันทั้งหมด การสร้างให้เกิดร่องลอยบนดินเหนียวเป็นเรื่องที่ยากพอสมควรสำหรับลูก เพราะการกดน้ำหนักมือต้องมีความสม่ำเสมอผลงานปั้นจึงไม่ยุบตัว และทำให้เกิดเส้นที่ต้องการได้ เป็นเรื่องที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้พอสมควร จึงจะได้เส้นที่มีความชัดเจน มีน้ำหนักอ่อนแก่ ทำให้เกิดรูปทรงตามที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการ

ภาพที่ 20 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

เมื่อพ่อแนะนำและแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ก็ให้อิสระลูก ๆ ได้วาดหรือขีดขีดเส้นตามจินตนาการ ซึ่งรูปร่างจะไม่ซับซ้อนเท่ากับงานจิตรกรรมระบายสีบนผ้าใบ เพราะโดยความจำกัดของเครื่องมือและดินเหนียวที่มีการยุบตัวได้ ลูก ๆ ยังไม่คุ้นเคยเท่ากับพู่กันและผ้าใบ

ภาพที่ 21 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ลูกกำลังใช้อุปกรณ์ปั้นดินชุดที่ผลงานดินเหนียวที่ขึ้นรูปคล้ายรูปทรงดอกทานตะวันคว่ำ โดยการชูดอก แสดงถึงการที่ลูกสามารถเรียนรู้ถึงคุณสมบัติของอุปกรณ์ได้มากขึ้น มากกว่าการวาดเส้นแบบปกติ แต่เมื่อชูดอกจนทำให้เห็นพื้นที่ว่างด้านใน ทำให้ต้องคำนึงถึงความแข็งแรงของรูปทรง รอบ ๆ มีก้อนดินที่มีรอยบีบจากนิ้วเล็ก ๆ ของลูก วางติดอยู่ที่ขอบรูปทรงซึ่งแทนค่าของกลีบดอกทานตะวัน

ภาพที่ 22 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิต

ผลงานดินเหนียวคล้ายรูปทรงดอกทานตะวันกว่า ผลงานชิ้นนี้ลูกปั้นดินขนาดเท่า ๆ กัน ติดเรียงกันคล้ายกลีบดอกทานตะวัน พร้อมกับวาดเส้นบนพื้นที่ว่าง ซึ่งทั้งดอกทานตะวันและรูปร่างเส้นเหล่านี้ จะพบอยู่ในงานจิตรกรรมด้วยเช่นกัน ซึ่งบ่งบอกถึงประสบการณ์ที่ได้สัมผัสจากสภาพแวดล้อมรอบบ้านที่คุ้นเคย ถ่ายทอดออกมาอย่างตรงไปตรงมา และลูกเริ่มใช้ทักษะการปั้นดินมากขึ้น เริ่มพยายามทำตามรูปทรงธรรมชาติ มากกว่าการออกแรงบีบเฉย ๆ ยังแสดงถึงความมั่นใจที่กล้าลงมือทำ ทำให้ลูกรู้สึกสนุกมากขึ้น

ภาพที่ 23 แสดงขั้นตอนทำงานโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

ลูกเริ่มทำผลงานชิ้นใหม่ โดยพยายามลงสีขาว ด้วยการใช้พู่กันขนาดใหญ่ตัวจอนทั่วรูปทรงซึ่ง การลงสีต้องคำนึงเมื่อผลงานเผาเสร็จสิ้นแล้ว โทนสีจะมีความคลาดเคลื่อน อีกทั้งอาจจะคายเคืองผิวหนัง ที่สัมผัสสีจึงต้องคอยแนะนำทำไปพร้อม ๆ กัน

ภาพที่ 24 รายละเอียดของผลงานฝักดอกทานตะวัน

ผลงานได้ลงสีทับอีกรอบจนทั่วกัน มีดินที่ปิบเป็นรอยนี้วางรอบฐานด้านล่าง และวางด้านบน เป็นการจัดองค์ประกอบที่ไม่ได้เป็นไปตามองค์ประกอบศิลป์ หรือตามแบบแผนใด แต่เป็นไปตามความคิด จินตนาการ หรือตามสิ่งที่ตาเห็นว่า สามารถวางได้ โดยการตีดั้งดินเล็ก ๆ ที่เป็นพื้นที่ว่างของมือลูก ใน บริเวณที่เว้นไว้ติดกันด้วยน้ำดิน จึงสามารถยึดติดได้อย่างเหนียวแน่น และไม่หลุดออกหลังจากที่นำไปเผา ในเตา

ภาพที่ 25 ขั้นตอนนำผลงานฝังลมให้แห้งสนิท

ผลงานดินเหนียวบางส่วนที่เสร็จแล้ว เก็บไว้ในที่ร่มฝังลมให้แห้ง ห้ามมิให้นำไปตากแดด เพราะอุณหภูมิแดดสูงเกินไปทำให้มีการหดตัวของดินที่เปียกเร็วเกินไป ดินด้านนอกแห้งแต่ดินด้านในอาจไม่แห้งเสมอกัน มีผลทำให้ผลงานบิ่นแตกร้าวเสียหายได้ ในขั้นตอนการฝังลมนี้อาจใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศว่า มีความชื้นในอากาศมากน้อยเพียงใด

ภาพที่ 26 ผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท”

ผลงานดินเหนียวคล้ายรูปทรงหม้อน้ำทรงสูงแบบโบราณเป็นการออกแบบโดยพ่อแล้วให้คุณสุชาติ ขึ้นรูปให้ตามที่ต้องการ รูปทรงจะมีความแตกต่างกันเพื่อเป็นการสร้างความน่าสนใจ และในบางส่วนของ รูปทรงมีลักษณะของเครื่องปั้นดินเผาปากเกร็ด คือส่วนล่างจะกว้างมีสัณฐานกลม ส่วนบนจะยาวและเล็กกว่าเพื่อเป็นที่จับเวลาใช้งาน เป็นลักษณะของ “คนโท” แต่ละชิ้นต่างกันในบางจุด เช่น

ชิ้นที่ 1 จากซ้าย ด้านบนจะไม่มีปากหรือไม่มีช่องว่าง เป็นรูปทรงปิด (closed space) จะเป็นการปั้นดินจากรูปทรงบรรจุกันเป็นรูปทรงสามเหลี่ยมคล้ายหมวกแฉก ทำให้ส่วนของยอดเอียงตกลงมา เล็กน้อยแต่ก็ทรงตัวได้ และมีรอยกดตรงกลาง

ชิ้นที่ 2 จากซ้าย มีลักษณะคล้ายรูปทรงแรก ไม่มีปาก เป็นรูปทรงปิด (closed space) ไม่เปิดพื้นที่ว่างให้อากาศถ่ายเท แต่จะมีการไล่ระดับของขนาดรูปทรง 4 ขนาด ฐานใหญ่ไปจนยอดที่เล็กลง ทำให้รูปทรงมีความมั่นคงสมมาตรกว่ารูปทรงของชิ้นที่ 1

ชิ้นที่ 3 จากซ้าย ลักษณะคล้ายหม้อน้ำทรงสูงโบราณทั่วไปมากที่สุด เป็นรูปทรงเปิด (opened space) แต่มีส่วนที่ถูกบีบ เว้าเข้า

ชิ้นที่ 4 จากซ้าย รูปทรงเล็กที่สุด สัดส่วนคล้ายใบที่ 3 แบ่งส่วนบนและล่าง ขนาดที่เท่า ๆ กัน เป็นรูปทรงเปิด (opened space) บริเวณด้านบน ถูกบีบจนปากรูปทรงแยกออกเป็นสองทาง

ภาพที่ 27 รายละเอียดผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท”

ภาพถ่ายรายละเอียดผลงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีรูปทรงตั้งต้นเป็นแจกันขนาดความสูง 35 เซนติเมตร แล้วถูกสร้างเพิ่มรูปทรงด้วยมือของพ่อตรงบริเวณปากรูปทรง เป็นรูปทรงของพื้นที่ว่างของมือพ่อ และบริเวณส่วนกลางรูปทรงที่ลึกเข้าไปเป็นการกดด้วยมือเล็ก ๆ ของลูก การกดของมือพ่อและลูกไม่ได้ทำให้รูปทรงโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เนื่องจากรูปทรงมีความหนาแข็งแรง และทรงตัวได้ดีพอสมควร

ภาพที่ 28 ผลงานผลงานดินเหนียวรูปทรงลักษณะ “คนโท” หลากหลายแบบ

ผลงานอีกส่วนหนึ่งที่ทำเสร็จแล้ววางบริเวณพื้นที่โล่ง ผึ่งให้แห้ง รูปทรงมีความแตกต่างกัน แต่มีเทคนิควิธีการที่ไม่แตกต่างกันมาก มีการขูดขีด วาดเป็นรูปร่าง แต่ด้วยความที่รูปทรงมีความโค้งมากกว่า รูปทรงดอกทานตะวันกว่าที่ยังมีพื้นที่ระนาบแบน ทำให้การวาดจึงทำได้ยากกว่า ดูเป็นรูปร่างที่ชัดเจนน้อยกว่า แต่จะมีเทคนิคบีบหรือกดเข้าหาศูนย์กลาง และการปั้นเพิ่ม เช่น ใบที่ 3 จากซ้ายมือ มีการปั้นเพิ่มเติมคล้ายมนุษย์ตามจินตนาการ ทำให้ลูกได้ปรับวิธีการทำงานไปตามรูปทรงและเทคนิค ซึ่งในเทคนิควิธีการปั้นนี้เป็นวิธีการแบบพ่อเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อน แล้วจึงให้ลูกสร้างสรรค์ต่อเติม

ภาพที่ 29 ภาพถ่ายรายละเอียดผลงานที่มีการลงสี

ภาพถ่ายรายละเอียดผลงานระยะใกล้ ผลงานชิ้นนี้จะแตกต่างจากชิ้นที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ เพราะมีการลงสีฟ้าส่วนด้านบนเพิ่มเติม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างพ่อและลูก บริเวณส่วนกลางรูปทรงเป็นร่องรอยฝ่ามือของลูกที่บีบอย่างแรงจนทะลุเข้าไปถึงด้านในซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นธรรมชาติของเด็กที่อาจไม่สามารถรู้ได้ว่า จะใช้แรงแค่ไหนถึงจะทำให้เกิดความพอดี เขาไม่รู้ว่า ความพอดีคืออะไร มีค่าอย่างไร แต่นี่คือสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ของทั้งสองคน ส่วนปากรูปทรงมีรอยแตกออกแต่ถูกแทนที่ด้วยดินที่ถูกรำด้วยมือจนเป็นรอยนิ้วมือวางแทนไว้ พร้อมลายเซ็นชื่อลูกและพ่อ

ภาพที่ 30 แสดงขั้นตอนการลงสีโดย ด.ช.ภูมิวัฒน์

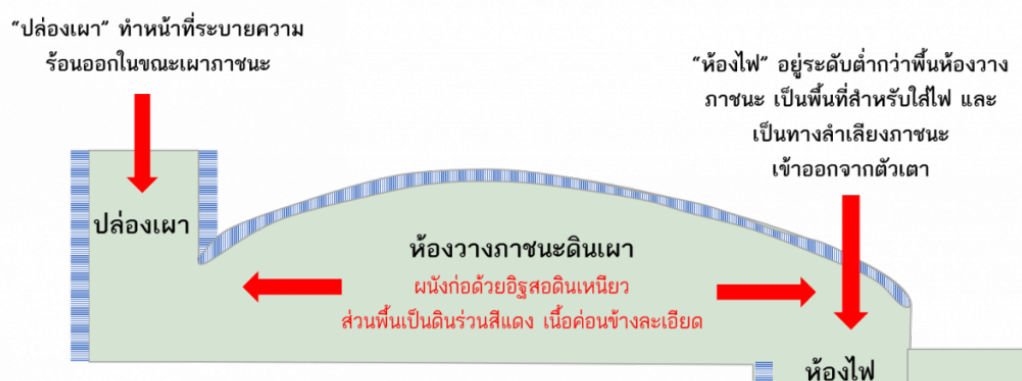
แสดงขั้นตอนที่ ด.ช.ภูมิวัฒน์ ใช้เครื่องมือขูด วาดเส้นบนดิน และระบายสีเขียวบนรูปทรงดินเหนียวที่แห้งหมาดแล้ว ตามรอยที่วาดไว้เป็นรูปร่างอิสระ แสดงออกภาวะนามธรรม ที่แม้จะไม่ได้วาดได้ซับซ้อนเท่าบนผืนผ้าใบ แต่รูปทรงแบบ 3 มิตินี้ทำให้ลายเส้นที่ลูกวาด สามารถสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีกรอบงานมากำหนดเขตแบบ 2 มิติ

ภาพที่ 31 ภาพลักษณะช่องใส่ฟืนเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาปากเกร็ด

ภาพลักษณะช่องใส่ฟืนเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาปากเกร็ด มีหลังคาโค้ง ใช้ไม้เก่าย่อยเป็นท่อนเล็กพอควรเป็นฟืน ในขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาในการเผาประมาณ 2 วัน โดยในช่วงแรกต้องค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอุณหภูมิช้า ๆ เพื่อให้ผลงานที่เป็นดินดิบได้ปรับอุณหภูมิในรูปทรง ทำให้มีการหดตัวอย่างช้า ๆ ความร้อนจะค่อย ๆ แทรกไปตามช่องว่างเข้าถึงทุกชิ้นงานที่อยู่ในเตาเผา

ไม้ฟืนเป็นไม้เก่าจากการรื้อถอนบ้านไม้ทั่วไป มีการจำหน่ายแบบเหมาซื้อทั้งคันรถ ซึ่งสามารถให้อุณหภูมิสูงถึง 800 องศาเซลเซียส ผลงานที่วางอยู่ในห้องไฟจะโดนไฟที่ร้อนแรงมากที่สุด จึงมักใช้ภาชนะขนาดใหญ่ มีความหนาวางเพื่อให้ได้รับอุณหภูมิที่เพียงพอที่จะทำให้ภาชนะสุกได้ และภาชนะในบริเวณนี้จะมีสีที่ไม่สม่ำเสมอเพราะอาจโดนควันไฟ เปลวไฟตลอดเวลา

ภาพที่ 32 ลักษณะรายละเอียดเตาเผาที่ใช้ในการเผาผลงานครั้งนี้

ที่มาภาพ: <https://www.thailibrary.in.th/2021/03/16/archaeological-samkhok/>

ลักษณะเตาเผาที่ใช้ในการเผาผลงานครั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้ เตาแบบปากเกร็ด เป็นเตาบนดินก่อด้วยอิฐสอดินเหนียว สร้างอยู่บนเนินดินถมรูปร่างคล้ายประทุน หรือหลังเต่า จึงได้ชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เตาประทุน” โครงสร้างของเตาเผาเป็นเตาชนิดระบายความร้อนเฉียงขึ้นไปทางที่เตาสูงขึ้น มีขนาดเตายาวประมาณ 17 เมตร กว้างประมาณ 4 เมตร ภายในเตาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ห้องเชื้อเพลิงอยู่ด้านหน้าเตาเผา ห้องวางภาชนะหรือเครื่องปั้นดินเผา และปล่องเตาสำหรับระบายความร้อนจากการเผาเครื่องปั้นดินเผา ลักษณะเตาเผาปากเกร็ดแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางเทคโนโลยีขั้นสูงในการก่อเตา ทำให้สามารถควบคุมความร้อนของการเผาเครื่องปั้นดินเผาได้ตามมาตรฐาน จากลักษณะของเตาที่ได้กล่าวมานั้น ในขณะที่นำผลงานที่ปั้นเสร็จ ดินแห้งดีแล้วเข้าเตาเผาต้องมีการจัดวางผลงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความร้อนจากไฟสามารถกระจายไปได้ทั่วทั้งเตา

ผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นในงานวิจัยนี้มีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างไปจากผลงานปกติที่ช่างปากเกร็ดเคยได้ทำการปั้น และเผามาก่อน จึงมีความยากลำบากอยู่บ้างในการจัดเรียงให้ผลงานได้อยู่ในตำแหน่งการวางที่เหมาะสมได้รับความร้อนโดยทั่วถึง และไม่โคลนล้มในขณะที่ทำการเผา ซึ่งคุณสมบัติสามารถควบคุมเรื่องเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผลงานมีความเสียหายจากการเผาเพียงเล็กน้อย

บทที่ 4

ผลงานวิจัยสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ผลงาน

แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานในโครงการนี้มี 2 วิธีคือ

1. **วิธีการพ้อและลูกสร้างสรรค์ผลงานสลับกัน** กล่าวคือ ลูกเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วพ้อทำต่อ หรือพ้อเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วลูกทำต่อ

2. **วิธีการพ้อและลูกสร้างสรรค์ผลงานพร้อมกัน** กล่าวคือ ทั้งลูกและพ้อเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ

ในช่วงเริ่มต้นโครงการประมาณ 2 เดือนแรก จะให้ลูก ๆ ได้สร้างสรรค์ผลงานตามความต้องการ ก่อนเพื่อฝึกทักษะความรู้ ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่นความเข้าใจเรื่องสี การผสมสี การทดลองใช้เฟรมผ้าใบ และการใช้พู่กัน ตลอดจนการดูแลรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ หลังการใช้งาน เพื่อเป็นการฝึกระเบียบวิธีการทำงานศิลปะให้กับพวกเขา ให้เด็ก ๆ สร้างสรรค์ผลงานเดี่ยวเพื่อแสดงออกถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อใช้เป็นตัวแทนเคียงหนึ่งเมื่อมีการสร้างสรรค์ผลงานแบบเป็นกลุ่ม และเพื่อการทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานให้เกิดเอกภาพในผลงานทัศนศิลป์

ภาพที่ 33 ภูมิวิฑฒ จันทนมัญฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงานศึกษาการระบายสีของ ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะ เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบขนาด 80 x 100 เซนติเมตร ผลงานที่สร้างสรรค์โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ อายุ 4 ขวบ สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้คนเดียว ตั้งแต่การวางแผน การจัดวางองค์ประกอบ และระบายสี สีที่เลือกใช้เป็นสีที่เขาชอบคือสีแดง เรื่องราวเกี่ยวข้องกับ ของเล่น รถชนิดต่าง ๆ นำผลงานชิ้นนี้มาแสดงเพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของการแสดงออกของลูกที่เป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 34 ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงานศึกษาการระบายสีของ ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะ อายุ 4 ขวบ เทคนิคสีอะคริลิก บนผ้าใบขนาด 80 x 100 เซนติเมตร เขาสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้คนเดียว ตั้งแต่การวางแผน การจัดวางองค์ประกอบภาพ และการระบายสีที่เลือกสีด้วยตัวเอง ผู้วิจัยสร้างสรรค์ต้องการแสดงผลงานชิ้นนี้เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของการแสดงออกของลูกที่มีความอิสระในการใช้เส้น สี โดยใช้รูปทรงของเล่น หุ่นยนต์เป็นแรงบันดาลใจ แล้วนำมาประกอบสร้างใหม่ตามจินตนาการของเขา

ภาพที่ 35 คุณาก์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงานศึกษาการระบายสีของด.ญ.คุณาก์ จันทนมัฏฐะ อายุ 8 ขวบ สีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร ด.ญ.คุณาก์ สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้คนเดียว ตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์ประกอบภาพ และระบายสีแสดงภาพที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติรอบบ้านผสมผสานกับจินตนาการ ผลงานนี้แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของการแสดงออกของลูกสาวตามธรรมชาติของวัยที่เริ่มมีการเรียนรู้ เหตุผล การสังเกตความเป็นจริง ประสานกับการใช้จินตนาการ

4.1 วิธีการพ้อและลูกสร้างสรรค์ผลงานสลับกัน

ภาพที่ 36 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณาก์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 50 x 60 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 1 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ ด.ญ.คุณาก์ จันทน์มัญญะและพ้อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 50 x 60 เซนติเมตร

ตารางที่1 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับโดยลูก เริ่มสร้างสรรค์ผลงาน ก่อนแล้วพ้อทำต่อ	เรื่องราวที่ลูก ๆ สนใจ ของเล่น หุ่นยนต์ อาคารที่พ้ออาศัย	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดของเล่น -ด.ญ.คุณาก์ วาดอาคาร 5 ชั้น -พ้อวาดพื้นหลังหุ่นยนต์ เครื่องบิน อาคาร	กลุ่มสี ได้แก่ สีแดง สีส้ม สีเขียว สีใน ผลงานชิ้นนี้มีได้ สร้างมิติตื้นลึก

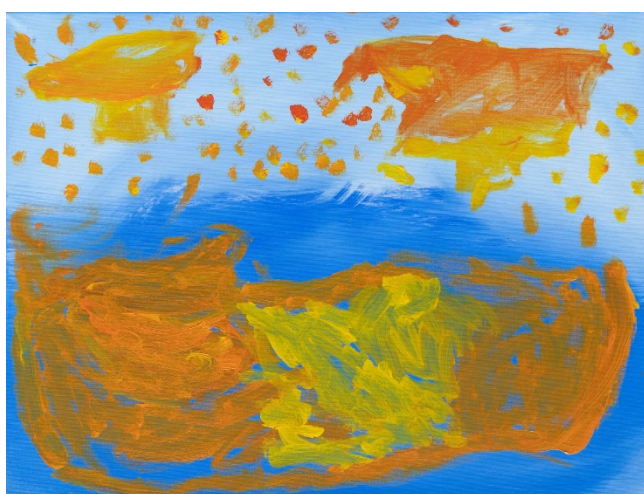
บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน จากการวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาต่าง ๆ ในผลงานพบว่า การทำงานเป็นไปอย่างค่อนข้างอิสระ โดยแต่ละคนแสดงออกตามความต้องการของตนเองทำให้เกิดผลงานที่มีเอกภาพ

ภาพที่ 37 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณนาร์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ภาพที่ 38 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณนาร์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ภาพที่ 39 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณนาร์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 2, 3 และ 4 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์, ด.ญ.คุณากร์ จันทนมัฏฐะและพ่อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวน 3 ชิ้น

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับโดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ผลงานก่อน แล้วลูกทำต่อ	การไปเที่ยวทะเล ของครอบครัวเพื่อ เด็ก ๆ	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดชั้นบนและล่าง -ด.ญ.คุณากร์ วาดชั้นกลาง -พ่อ วาดพื้นหลังสีฟ้าทั้ง 3 ชั้น	กลุ่มสีตาม สภาพแวดล้อม ทะเล ได้แก่สีฟ้า สีเหลือง และสีส้ม

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน จากการวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาต่าง ๆ ในผลงานพบว่า การทำงานชุดนี้มีการแยกพื้นที่การทำงานชัดเจน โดยเริ่มจากพ่อเป็นผู้ลงพื้นหลังทั้ง 3 ชั้น ซึ่งได้วางแผนร่วมกันตั้งแต่ต้นว่า จะไประบายสีที่ทะเล แต่เมื่อไปถึงเด็ก ๆ มีความสุขกับการเล่นน้ำทะเลมากกว่า จึงต้องปรับแผนมาสร้างสรรค์ผลงานต่อที่บ้าน โดยแต่ละคนแสดงออกตามความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดผลงานที่มีเอกภาพที่ชัดเจนคือด.ช.ภูมิวัฒน์ จะแสดงออกอย่างภาพนามธรรม ด.ญ.คุณากร์ แสดงออกตามภาพจำที่ตนเองประทับใจ ส่วนพ่อเตรียมพื้นหลังให้ลูก ๆ ระบายสีทับเป็นรูปทรงท้องฟ้า และน้ำทะเล

ภาพที่ 40 ภูมิวิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 5 โดย ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักโดยลูกเริ่ม สร้างสรรค์ผลงาน ก่อนแล้วพ่อทำต่อ	ภาพแทน ของแต่ละ คน	-ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ วาดของเล่น หุ่นยนต์และพระอาทิตย์ -พ่อวาดภาพเหมือนตัวเอง	-สีโทนร้อน สีส้มแดง น้ำตาล ม่วงแดง และเหลือง -บนใบหน้าพ่อแสดงให้เห็นสี ส้มแดงที่เป็นสีสะท้อนมาจาก รูปทรงหุ่นยนต์ของลูก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การเริ่มทำงานชั้นนี้ลูกชายขีดเส้นแบ่งเขตของพ่อและลูก เขามีความรู้สึกว่า การมีขอบเขตที่ชัดเจนเป็นความสะดวกสบายใจในการทำงานเมื่อลูกเริ่มได้ประมาณ 5 นาที พ่อก็ได้เริ่มงานในส่วนที่พ่อ ซึ่งมีบางส่วนวาดโดยไม่ทับผลงานของลูกที่วาดไว้ก่อน เพื่อเป็นการแสดงความเอาใจใส่ในความรู้สึกที่เขาพยายามสร้างขอบเขตขึ้นมา จากผลงานชั้นนี้แสดงให้เห็นว่า อารมณ์ความรู้สึกของลูกมีความเปลี่ยนแปลงไปไม่แน่นอน อาจเกิดความรู้สึกใหม่ ๆ ขึ้นอีกจึงต้องใช้ความละเอียดอ่อนมากในการพิจารณาทำงานร่วมกัน

ภาพที่ 41 คุณาก์ จันทนมีภูธรและพงษ์พันธ์ จันทนมีภูธร, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 6 โดย ด.ญ.คุณาก์ จันทนมีภูธรและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับโดยพ่อ เริ่มสร้างสรรค์ก่อน ลูกสร้างสรรค์ต่อ	ชีวิตในทุ่งดอกทานตะวัน ระหว่างการเดินทางพา ครอบครัวไปเที่ยวตลาดน้ำ ใกล้บ้าน เห็นทุ่งทานตะวัน มีดอกบานเต็มที จึงชวน ลูก ๆ ลงไปเขียนภาพ	-พ่อวาดทุ่งดอกทานตะวัน ก่อน และพยายามคุย สื่อสารกับลูกขณะวาดภาพ -ด.ญ.คุณาก์วาดห่านที่อยู่ ในบริเวณนั้น ห่านหลายตัว กำลังส่งเสียงร้อง	ใช้สีโทนอ้างอิงจาก ธรรมชาติของทุ่งดอก ทานตะวัน ได้แก่ สี เหลือง เขียว และขาว เพื่อทำให้เกิด ความรู้สึกสดชื่นอบ อวนไปด้วยความสุข

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานที่ทำให้ลูกมีความรู้สึกมีส่วนร่วม หรือการกระตุ้น
แรงบันดาลใจ เราความรู้สึกมีความสำคัญมากกับลูก และในการทำงานศิลปะของพ่อด้วยเช่นกัน หากพ่
ลูก ๆ ทำงานวาดรูปอยู่เพียงในห้องจินตนาการการเรียนรู้คงไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการกระตุ้นความอยาก
ทำงานศิลปะเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ และส่งผลโดยตรงในคุณค่าของผลงาน

ภาพที่ 42 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 7 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณ ของผู้สร้างสรรค์บน ผลงาน	สี
วิธีการสลับ โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ก่อนลูก สร้างสรรค์ต่อ	พ่อมีลูกคอยคุ้มครองป้องกันตัว ในที่นี้ใช้อาวุธปืนเป็นอาวุธโดย ให้ลูกเป็นผู้วาดเพื่อแสดง ลักษณะเฉพาะของศิลปะที่เด็ก ทำขึ้นมีความแตกต่างกัน แต่มีความหลายสำคัญมากกับ แนวความคิด	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาด ของเล่น ปืนฉีดน้ำ -พ่อวาภาพเหมือน ตัวเอง	-สีโทนร้อน สีส้ม แดง น้ำตาล ม่วง แดง และเหลือง -บนใบหน้าพ่อ แสดงให้เห็นสีส้ม แดงที่เป็นสี สะท้อนมาจาก รูปทรงหุ่นยนต์ ของลูก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานชิ้นนี้พ่อเริ่มวาดก่อนจนแล้วเสร็จ และให้ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาด ปืนฉีดน้ำ เป็นการใช้ความคิดรวบยอดของพ่อที่ต้องการเสนอความคิดว่า ลูกเป็นสิ่งที่ปกป้องคุ้มครองพ่อ เปรียบได้กับอาวุธที่มีประสิทธิภาพรุนแรง ความแตกต่างของลักษณะทางการระบายสีด้วยพู่กันของพ่อ และลูกมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เป็นการใช้วุฒิภาวะของประสบการณ์ในการแสดงออกร่วมกันบน ผลงานเพื่อตอบแนวความคิดที่พ่อได้วางไว้

ภาพที่ 43 ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม., 3 ชั้น

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 8 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวน 3 ชั้นต่อกัน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลบโดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ก่อน ลูกสร้างสรรค์ต่อ	วันที่ท้องฟ้าสดใสที่บ้านในปัจจุบันบริเวณทุ่งดอกทานตะวันเป็นภาพที่นำมาต่อเติม ตำแหน่งจริงจะอยู่อีกบริเวณหนึ่ง	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ พนสีสเปร์ย์ -ปกป้องบริเวณท้องฟ้า -พ่อวาดทุ่งทานตะวันและบ้านที่เกิดจากการนำมาประกอบสร้างใหม่	สีโทนสดใส เลือกใช้สีฟ้าและสีเหลืองเป็นหลัก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานขนาดใหญ่เช่นนี้ไม่มีปัญหาอุปสรรคกับการทำงานกับลูก เพราะเด็ก ๆ ยังคงรู้สึกสนุกกับการทำงานไม่ว่า จะเป็นในขอบเขตหรือไร้ขอบเขตก็ตาม ความสุขในการทำงานจึงถือเป็นสิ่งแรกของการทำงานที่พึงมีเสมอ ๆ ไม่ว่า จะผู้ใหญ่ที่เรียกว่า การทำงานหรือในเด็กเรียกว่า การเล่นก็ตาม

ภาพที่ 44 คุณาก์ จันทนมัฎฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฎฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 9 โดย ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัฎฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหาเรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยลูกเริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วพ่อทำต่อ	สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน	-คุณาก์ วาดรูปทรงต่าง ๆ บ้าน ถนน ต้นไม้ ก้อนเมฆ และเครื่องเล่นซึ่งเป็นสิ่งปรารถนาสำหรับเด็กมากที่สุด -พ่อ วาดเพียงท้องฟ้าก่อนแล้วลูก วาดทุกอย่างทับ	เป็นสีตามจินตนาการของเด็ก ที่อยากให้สภาพแวดล้อมมีสีสันตามที่เขาต้องการเพื่อเพิ่มความสนุกให้กับชีวิตวัยเด็ก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การทำงานชิ้นนี้เริ่มจากการพูดคุยว่า จะวาดรูปอะไรดี ส่วนมากเด็ก ๆ มักเลือกที่จะวาดสิ่งของตัวเองด้วยความผูกพัน แล้วส่วนมากใช้ชีวิตอยู่กับบ้าน อาจมีสิ่งเดียวที่บ้านไม่มีคือเครื่องเล่นที่ต้องออกไปเล่นในสนามเด็กเล่น การทำงานชิ้นนี้เมื่อมีการวางแผนร่วมกันแล้ว พ่อจึงขอเริ่มลงท้องฟ้าก่อน ส่วนเมื่อลูกเริ่มวาดแล้วก็เป็นการจัดวางองค์ประกอบด้วยลูกทั้งหมด โดยที่พ่อไม่ได้กลับมาวาดอีกเพราะมีความลงตัวสมบูรณ์ ในรูปทรงสี และพื้นที่ว่างแล้ว

ภาพที่ 45 คุณากร จันทนมังกรูฐและพงษ์พันธ์ จันทนมังกรูฐ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม., 2 ชั้น

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 10 โดย ด.ญ.คุณากร จันทนมังกรูฐและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวน 2 ชั้น

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์	เนื้อหาเรื่องราว	รูปทรงและ บริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยลูกเริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วพ่อทำต่อ	ฝูงช้างและทิวทัศน์ทุ่งทานตะวัน	-ด.ญ.คุณากร วาด ครอบครัวช้าง 3 เชือกพ่อ ช้างกำลังกินอ้อย แม่ช้าง และลูกช้างกำลังกินกล้วย -พ่อวาดทุ่งดอกทานตะวัน	เป็นสีที่อ้างอิงจากธรรมชาติของสภาพแวดล้อมในทุ่งทานตะวัน ที่เกิดจากความทรงจำ ชั้นนี้เป็นการสร้างสรรค์ในสตูดิโอ ในส่วนสีของช้างเป็นสีที่ ด.ญ.คุณากร คิด และจินตนาการจากความทรงจำเช่นเดียวกัน

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานสะท้อนให้เห็นถึงพืชไร่อย่างดอกทานตะวันที่มีการปลูกอย่างกว้างขวางในประเทศไทย ถึงแม้จะมองว่า เป็นความงามของดอกไม้ก็ตาม แต่ก็มีความที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ในบางที่อาจมีการรุกกล้าเข้าไปในอาณาเขตของสัตว์ป่า จนสัตว์เองต้องอพยพเพื่อหากินในเขตที่มนุษย์มองว่า เป็นเขตเมืองทั้งที่บริเวณนั้นเป็นที่หากินของสัตว์ป่ามาแต่เดิม

ภาพที่ 46 ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูธร และพงษ์พันธ์ จันทนมีภูธร, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 11 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูธรและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับกัน โดยลูกเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วพ่อทำต่อ	เรื่องพ่อ และแม่	โดยการเริ่มสร้างสรรค์ของ ด.ช.ภูมิวัฒน์ ก่อนโดยการวาดแม่ที่ เป็นเส้นสีฟ้า มีลูกภายในท้องแม่ อยู่ 2 คนก็คือ ตัวเขาและพี่สาว ส่วนใบหน้าพ่อวาดโดยพ่อเอง เป็นการวาดแบบไม่ทับเส้นสีฟ้า	เส้นสีฟ้ารูปทรงของแม่เป็นสิ่งที่พ่อ ใช้พิจารณาเบื้องต้น ก่อนจะวาด หน้าพ่อลงไปเพื่อให้เห็นความสำคัญ ของสิ่งที่ลูกวาดไว้ก่อน และเป็นการ ทำให้เห็นความสำคัญของแม่ที่ถูก วางอยู่บนใบหน้าของพ่อ

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ความแตกต่างของรูปแบบผลงานศิลปะเมื่ออยู่ในพื้นที่เดียวกันมีความน่าสนใจของศิลปินได้อย่างชัดเจน แล้วความต่างนั้นก็ตอบสนองเอกภาพของความคิดที่ว่า เมื่อเราแสดงออกตามธรรมชาติบนการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแล้ว ความงามของความแตกต่างที่เกิดขึ้นในเวลา และสถานที่เดียวกันก็จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ภาพที่ 47 ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูษะและพงษ์พันธ์ จันทนมีภูษะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 12 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูษะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหาเรื่องราว	รูปทรง	สี
วิธีการสลับกัน โดยลูกเริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วพ่อทำต่อ	ของเล่นของลูก	-ด.ช.ภูมิวัฒน์วาดหุ่นยนต์สีแดง -พ่อวาดส่วนประกอบอื่น ๆ	ผลงานชิ้นนี้เริ่มที่ลูกเป็นผู้วาดหุ่นยนต์สีแดงก่อน พ่อจึงใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างรูปทรงที่เป็นนามธรรมจัดวางลงบนพื้นที่ว่างพร้อมกับการใช้โทนสีฟ้าในการขับให้รูปทรงหุ่นโดดเด่นขึ้น และใช้สีชมพูเป็นสีเชื่อมระหว่างสีแดงกับสีฟ้า

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การเสียสละให้ลูกได้มีบทบาทเป็นผู้นำเป็นการฝึกให้เขามีความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออกในวิถีทางที่เหมาะสม โดยผู้เป็นพ่อจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อลูกต้องการ โดยปราศจากการบงการโดยตรง จะเป็นการสร้างเด็กให้มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น

ภาพที่ 48 ภูมิวิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ และพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 x 90 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 13 โดย ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของ ผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับกันโดยพ่อ เริ่มสร้างสรรค์ผลงาน ก่อนแล้วลูกทำต่อ	หุ่นนิ่งดอกไม้	-พ่อวาดดอกไม้และ แจกันจนแล้วเสร็จแล้ว -ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ ระบายสี ทับแจกันจนมืดและ วาดชั้นเก็บของต่อ	สีที่เลือกใช้เป็นสีโทนร้อน เป็น สีแดงเป็นส่วนมาก เพื่อกระตุ้น เร้าความรู้สึกของลูก และสีที่ ลูกเลือกใช้เป็นคู่สีที่น่าสนใจ คือสีส้มของชั้นวางของ และสี เขียวอ่อนระบายทับบนแจกัน

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การให้พ่อเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อน การกำหนดขอบเขตอยู่
พอสมควรไม่ว่า จะเป็นเรื่องเนื้อหารูปทรง หรือการใช้สี ที่ลูกก็มักจะคิดตามกรอบหรือสิ่งที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น
ในผลงานชิ้นนี้ลูกกล้าแสดงออกด้วยการระบายทับลงบนส่วนผลงานที่พ่อวาดเสร็จแล้ว ถือเป็นการ
แสดงออกที่ต้องใช้ความกล้ามาก และสิ่งที่ลูกได้ระบายต่อมาก็คือชั้นวางของซึ่งเป็นสิ่งที่ลูกเลือกเพื่อให้มี
ความสัมพันธ์กับแจกันดอกไม้เช่นกัน

ภาพที่ 49 คุณาก จันทนมัญญะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 14 โดย ด.ญ.คุณาก จันทนมัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการ สลับกัน โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วลูกทำต่อ	พาครอบครัวไปเที่ยว “คูบัวคาเฟ่” ที่อยู่ไม่ไกล จากบ้านเป็นสถานที่ ท่องเที่ยวที่มีนาบัวขนาด ใหญ่ และมีสวนสัตว์เพื่อ การสันทนาการ	ผลงานชิ้นนี้เริ่มที่พ่อเป็นผู้ วาดทิวทัศน์ก่อน จนแล้ว เสร็จ แล้วให้ ด.ญ.คุณาก ลูกสาวคนโต วาดเติมสัตว์ที่ อยู่ในทุ่งหญ้า ลูกเลือกเขียน ฝูงม้าสีน้ำตาล และม้าสีดำ ตามธรรมชาติที่เขามองเห็น	สีในภาพส่วนใหญ่เป็นสีที่ อ้างอิงจากธรรมชาติ และมี การเพิ่มเติมความเข้มของสี เช่นบริเวณสนามหญ้าให้มี ความจัดของสีมากขึ้นเพื่อ เป็นการกระตุ้นเร้าความรู้สึก สดใสในบรรยากาศโดยรอบ

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ในผลงานชิ้นนี้เนื่องจากเป็นสถานที่เที่ยว สำหรับเด็กจึงอาจทำให้เด็กไม่มีสมาธิสำหรับการวาดภาพมากนัก อีกทั้งรูปทรงม้าเป็นรูปทรงที่ดูยาก ซับซ้อน จึงไม่คุ้นเคยสำหรับเด็ก ๆ ทำให้ลูกสาวไม่สนุกในการวาดรูป และการที่มีขอบเขตแนวทางที่ชัดเจนอาจทำให้ลูกวาดด้วยความรู้สึกที่ไม่อิสระเท่าที่เขาคงต้องการ ลูกสาวในขณะนั้นอายุ 8 ขวบ เริ่มมีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น และไวต่อความรู้สึกเรื่องความอิสระหรือการถูกบังคับค่อนข้างมาก

ภาพที่ 50 คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 15 โดย ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัฏฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์ บนผลงาน	สี
วิธีการสลับกัน โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วลูกทำต่อ	สถานที่ ท้องเขียว ทิวทัศน์ ใน บริเวณอำเภอ สวนผึ้ง ราชบุรี ในช่วงเวลาเย็น ใกล้ค่ำ	-พ่อเป็นผู้วาดทิวทัศน์ก่อน จนแล้ว เสร็จ แล้วให้ -ด.ญ.คุณาก์ ลูกสาวคนโต วาดเติม สัตว์ที่อยู่ในทุ่งหญ้า ลูกเลือกเขียนฝูง ม้า สีน้ำตาล และม้าสีดำตาม ธรรมชาติที่เขามองเห็น	ช่วงที่เริ่มวาดเป็นช่วงใกล้ ค่ำ ในบริเวณนั้นเริ่มมีการ เปิดไฟส่องสว่าง ดังนั้นกลุ่มสีที่เลือกใช้จึง เป็นสีที่บ่งบอกช่วงเวลา ด้วยเช่น สีม่วง หรือสีส้ม ครีม

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ในผลงานชิ้นนี้มีปัญหาอุปสรรคใกล้เคียงกับผลงานก่อนหน้า
คือ เนื่องจากเป็นสถานที่เขียวสำหรับเด็กจึงอาจทำให้เด็กไม่มีสมาธิสำหรับการวาดภาพมากนัก
มีประติมากรรมรูปทรงแกะที่ใช้ประดับสถานที่เป็นรูปทรงที่ดูยาก ไม่คุ้นเคยสำหรับเด็ก ๆ จึงทำให้ลูก
สาว ไม่สนุกในการทำงานชิ้นนี้

ภาพที่ 51 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณาก จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 16 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ ด.ญ.คุณาก จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการ สลับกัน โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วลูกทำ ต่อ	ยามเย็นที่ แม่น้ำนคร ชัยศรี บริเวณหน้า วัดไร่ขิง	เป็นผลงานที่ทำร่วมกัน 3 คน พ่อเป็นผู้เลือกมุม เพื่อวาดรูป และพ่อเป็นผู้เริ่มวาดร่างก่อนโดย วาดบริเวณแม่น้ำหน้าวัดไร่ขิง มีเรือเทียบท่าอยู่ ฝั่งตรงข้าม -ด.ญ.คุณาก วาดปลาที่อยู่ในน้ำด้วยการใช้สีและ รูปทรงตามจินตนาการ -ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดรั้วและพญานาคในแม่น้ำ	กำหนดชุดสีที่วิวทัศน์ใน ช่วงเวลายืน ในโทน สีฟ้า สีม่วง และสีเขียว ของต้นไม้โดยรอบโดย มีสีส้มเป็นแสงสุดท้าย ของวัน

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานชิ้นนี้ออกมาได้อย่างมีความสุขร่วมกัน เป็นเพราะบริเวณ
ริมแม่น้ำที่สงบเย็น การได้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานที่อาจมีความวุ่นวายอยู่บ้างตามความชุกชุน และอาจมี
การแย่งพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด สุดท้ายก็สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขบนแนวทางของแต่ละ
คนบนเรื่องราวเดียวกัน

ภาพที่ 52 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, ดินเผาผสมไม้สัก, 35 x 200 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน
เทคนิคดินเผาปากเกร็ดผสมไม้สัก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 35 เซนติเมตร ไม้สูงประมาณ 200 เซนติเมตร

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์ บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานก่อนแล้วลูกทำต่อ	ดอกทาน ตะวัน	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ เป็นผู้ปั้นรายละเอียด และระบายสี -พ่อเป็นผู้วางแผนงาน แล้วให้ช่าง ปั้นช่วยปั้นขึ้นรูปตามที่ต้องการ	สีตามธรรมชาติของ วัสดุ ดินเผาไฟต่ำ และ สีขาวจากการระบายสี ก่อนเผา และกิ่งไม้สัก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเป็นวิธีการที่ค่อนข้างยาก
สำหรับลูกวัย 4 ขวบ ด้วยการมีประสบการณ์น้อย และความแข็งแรงของร่างกายและกล้ามเนื้อ ยังไม่
พร้อมเท่าที่ควรที่จะสร้างผลงานในขนาดนี้ได้ ดังนั้นพ่อจึงได้วางแผนการทำงานโดยให้ช่างเป็นผู้ช่วยปั้น
ขึ้นรูป แล้วลูกก็สามารถสร้างสรรค์ผลงานต่อได้โดยสะดวก

ภาพที่ 53-54 ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ และพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, ดินเผาผสมไม้สัก, 35 x 200 ซม.

รายละเอียดผลงานที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์และภาพถ่าย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ ในวันเปิดนิทรรศการผลงาน เทคนิคดินเผาปากเกร็ดผสมไม้สัก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 35 เซนติเมตร ไม้สูงประมาณ 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 55 ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, ดินเผาผสมเสื้อผ้า, 35 ซม.

ผลงานจำนวน 5 ชิ้น ภาพถ่ายรวมการติดตั้งผลงาน ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะ และพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคดินเผาปากเกร็ดผสมเสื้อผ้าของลูก ขนาดความสูงประมาณ 35 เซนติเมตร

ภาพที่ 56 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, ดินเผา, 35 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 6 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดความสูงประมาณ 35 เซนติเมตร

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลับกัน โดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานก่อนแล้วลูกทำต่อ	พื้นที่ว่าง และ รูปทรง	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ กดมือและแขน ลงบนรูปทรงดินเผา -พ่อใช้มือกำดิน แล้วนำมา ติดที่ส่วนบนของรูปทรง	ส่วนใหญ่เป็นสีธรรมชาติของดิน เผาไฟต่ำ และอีกส่วนมีการ ระบายสีเขียวบนดินดิบก่อน นำไปเผาเตาเผา

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ในผลงานชิ้นนี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นการคิดและวางแผนโดยพ่อ โดยเริ่มตั้งแต่กำหนดให้ช่างปั้นช่วยปั้นรูปทรงตามแบบร่าง ขนาดเดียวกัน 2 ชิ้น หลังจากนั้นทั้งพ่อและลูก กระทำกับผลงานในเวลาใกล้เคียงกันโดยเป็นการเพิ่มพื้นที่ว่างเข้าไปในรูปทรง พ่อเพิ่มพื้นที่ว่างด้วยการกำดินเหนียวไว้ในมือแล้วติดแบบต่อเติมไปที่ปากรูปทรงทั้งสอง และลูกเพิ่มพื้นที่ว่างแบบลดทอน ด้วยการกดด้วยมือไปที่รูปทรงทั้ง 2 ชิ้น พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นใหม่จะเป็นการบันทึกอดีตที่เกิดขึ้นขณะการทำงาน ด้วยช่วงเวลาอายุของขนาดมือลูก และกำลังที่มีอยู่ในมือของพ่อ ทั้งสองอย่างนี้จึงมีความเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่ผ่านไปสู่ออนาคต

ภาพที่ 57 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, ดินเผา, 35 ซม.

ภาพผลงานในมุมมองอื่น ๆ ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน
เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดความสูงประมาณ 35 เซนติเมตร

ภาพที่ 58 ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, ดินเผา, 30 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 7 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดความสูง 30 เซนติเมตร

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์ บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ผลงาน ก่อนแล้วลูกทำต่อ	รูปเหมือน ตัวเองของ ด.ช.ภูมิวัฒน์	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ ปั้นต่อเติมจากรูปทรงที่ ช่างปั้นปั้นขึ้นตามแบบที่พ่อร่างให้ดู -พ่อ ปั้นตา ปั้นของเล่นที่อยู่ในแขนทั้ง สองข้าง	เป็นสีตามธรรมชาติ ของการเผาดินปาก เกร็ดที่เผาด้วย อุณหภูมิ 800 องศา เซลเซียส

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน เป็นผลงานที่สร้างร่วมกันกับลูกที่ประสบความสำเร็จอีกชิ้นหนึ่ง คือ มีความสุขร่วมกันตั้งแต่ตอนที่ทำงานร่วมกัน เพราะเป็นเรื่องที่ลูกชอบกับการทำงาน และเป็นรูปทรงที่ไม่จำเจแบบเดิม แต่เกิดปัญหาขึ้นเล็กน้อยบริเวณส่วนกลางรูปทรงที่ลูกอาจประมาณแรงกดไม่สัมพันธ์กับความหนาของดิน ทำให้เกิดรอยทะเล้งถึงด้านใน แต่ลูกก็พยายามอุดร่องรอยนั้นด้วยอยากให้ผลงานออกมาสมบูรณ์ตามที่เรากำลังต้องการ

ภาพที่ 59 ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญฐะ, ดินเผาผสมเสื้อผ้า, 30 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 8 โดย ด.ช.ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ดผสมเสื้อผ้า ขนาดความสูงประมาณ 30 เซนติเมตร

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหาเรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้ว ลูกทำต่อ	ของเล่นของลูกกับของรักของพ่อ	-ด.ช.ภูมิวิฒ บั่นต่อเติม และทำการวาดเส้นลงบนรูปทรงที่ช่างปั้นได้ขึ้นรูปทรงตามที่พ่อเป็นผู้แนะนำ -พ่อใช้เสื้อผ้าเก่าของลูก ถึงแม้จะกลายเป็นขยะของบ้านไปแล้วแต่ก็มีคุณค่าสำหรับพ่อ นำมาสวมลงบนผลงานประติมากรรมที่มีความสัมพันธ์เกิดขึ้น	เป็นสีตามธรรมชาติของการเผาดินปากเกร็ดที่เผาด้วยอุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การนำเสื้อผ้าเก่าของลูกเป็นการสร้างสรรค์ผลงานแบบผสมผสานอย่างร่วมสมัย โดยเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นการสร้างสรรค์แบบดั้งเดิมที่ทำขึ้นใหม่ กับเสื้อผ้าที่เป็นรูปแบบใหม่ เส้นใยแบบใหม่แต่เป็นของเก่าได้จับมาผสมผสานเข้ากัน ทำให้เกิดความคิด และความรู้สึกเรื่องของการปกป้องร่างกายของพ่อที่เปรียบได้กับรูปทรงเครื่องปั้นนั้น เมื่อมีเสื้อผ้าเก่าของลูกมาห่อหุ้มก็ทำให้เกิดความปลอดภัยไม่ว่า จะเป็นเรื่องการกระแทก หรือทำให้การบอบสลายเป็นไปได้อย่าง

ภาพที่ 60 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, ดินเผา, 45 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 9 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดความสูงประมาณ 45 เซนติเมตร

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และบริเวณของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการ สลับกัน โดยพ่อเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วลูกทำต่อ	ของเล่น ของลูก กับของ รักของ พ่อ	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ ทำการวาดเส้นด้วยการใช้รถของเล่น ทำให้เกิดรอยของล้อที่กลิ้งไปบนที่ที่ก่อนหน้านี้ เป็นดินที่นิ่มสามารถเก็บบันทึกร่องรอยได้ดี และ กดมือลงบนดินอีกด้วย -พ่อทำหน้าที่จัดเตรียมส่วนประกอบอื่นๆ ในการ สร้างผลงานให้ลูก	เป็นสีตามธรรมชาติ ของการเผาดินปาก เกร็ดที่เผาด้วย อุณหภูมิ 800 องศา เซลเซียส

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างผลงานชิ้นนี้เป็นการทดลองสร้างผลงานที่ใช้เครื่องมืออย่างใหม่นอกจากการใช้ไม้ปั้น คือการให้ลูกชายใช้รถของเล่นที่มีล้อซี่ใหญ่ประมาณ 1 เซนติเมตร ลงไปเล่นในงานวงกลมที่ได้เตรียมไว้ มีการสร้างให้เป็นรูปหัวใจ และเส้นในลักษณะต่าง ๆ มีการกดมือของลูกลงบนงานที่ถือว่า เป็นเทคนิคการทำภาพพิมพ์อย่างหนึ่ง

ภาพที่ 61 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, ดินเผา, 45 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 10 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 45 เซนติเมตร

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการ สร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลัก กันโดย พ่อเริ่ม สร้างสรรค์ ผลงานก่อน แล้วลูกทำต่อ	ของเล่น ของลูก กับ ของรักของ พ่อ	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ กดมือลงบนจานดินในตำแหน่งปีก ของเป็ด -พ่อใช้ฝ่ามือที่ใหญ่กว่ากดลงบนดินเพื่อให้เป็น รูปทรงตัวเป็ด และวาดเส้นรูปเป็ดลงไปอีกครั้ง หนึ่ง เพื่อเป็นการเน้นรูปทรงเป็ดให้ชัดเจนขึ้น	เป็นสีตามธรรมชาติ ของการเผาดินปาก เกร็ดที่เผาด้วย อุณหภูมิ 800 องศา เซลเซียส

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างรูปทรงด้วยการพิมพ์มือพ่อ และมือลูกเป็นการบันทึกเรื่องราวของพ่อลูกที่ในช่วงเวลาปัจจุบันได้สร้างผลงานศิลปะชิ้นขณะที่ลูกยังเป็นเด็กเล็ก ด้วยขนาดมือที่ปรากฏเมื่อเปรียบเทียบกับมือพ่อที่ใหญ่กว่า เรื่องราวเหล่านี้เป็นการเตือนความทรงจำของทั้งสองคนได้ดีเมื่อเวลาผ่านไป

ภาพที่ 62 ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูฎะและพงษ์พันธ์ จันทนมีภูฎะ, ดินเผา, 25 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 11 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูฎะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคดินเผาปากเกอร์ด ขนาดความสูงประมาณ 25 เซนติเมตร

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วลูกทำต่อ	ทดลองการใช้สีบนดินเผาปากเกอร์ด	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ รูปทรงนามธรรมของเส้นสีดำ	สีธรรมชาติของดินเผาปากเกอร์ด ระบายสีดำสีสำหรับเซรามิก

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานการทดลองการระบายสีบนเคลือบกับดินเผาปากเกอร์ด เพราะเป็นสีที่ไม่ได้ทำมาโดยเฉพาะดินเผาปากเกอร์ด จึงทำให้มีสีบางส่วนติด บางส่วนหลุดล่อนไป การศึกษาเรียนรู้สีแต่ละชนิดแต่ละสี มีความสำคัญกับเทคนิคการทำงานมากที่จะสร้างสรรค์ให้ผลงานมีความสมบูรณ์ตามความคิด และจินตนาการมากที่สุด

ภาพที่ 63 ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, ดินเผา, 25 ซม.

ผลงาน 3 มิติ ชั้นที่ 12 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคดินเผาปากเกร็ด ขนาดความสูงประมาณ 25 เซนติเมตร

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการสลักกัน โดยพ่อเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานก่อนแล้วลูกทำต่อ	ของเล่นแสน รัก	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดหุ่นยนต์ -พ่อวางแผนการทำงาน จัดสรรอุปกรณ์ให้ลูก	ใช้สีเขียวและสีขาว เพื่อ สามารถมองเห็นได้ง่ายเมื่อ อยู่บนดินสีส้มที่เผาสำเร็จ แล้ว

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานการทดลองการระบายสีบนเคลือบกับดินเผาปากเกร็ด เพราะเป็นสีที่ไม่ได้ทำมาโดยเฉพาะดินปากเกร็ด ผลงานชิ้นนี้ลูกได้กำหนดให้มีรูปทรงหุ่นยนต์ตรงกลางรูปทรง และเมื่อเผาเสร็จแล้วไม่มีสีหลุดร่อน ดังนั้นผลงานชิ้นนี้จึงถือเป็นความสำเร็จในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างลูกกับพ่อ

4.2. วิธีการพ่อกและลูกสร้างสรรค์ผลงานพร้อมกัน

ภาพที่ 64 ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะ คุณาก์ จันทนมัญฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 17 โดย ด.ช.ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะ ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัญฐะและพ่อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปร่าง และส่วนของผู้สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพ่อกและลูก กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อก เริ่มวางแผนสร้างสรรค์ ผลงานไปพ่อก ๆ กัน ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ	สิ่งแวดล้อม รอบตัวบ้าน	-ด.ช.ภูมิวิฒ วาดรูปทรงคนตรงกลางภาพ สัตว์ ประหลาดทางขวา และรถทางด้านขวาบน -ด.ญ.คุณาก์ วาดสิ่งมีชีวิตในสระน้ำ -พ่อก วาดปลาตะเพียน เบ็ดด้านขวากลาง และพื้น หลัง	โทนสีเย็น สบายและ ใช้การผสม ขาวเกือบ ทุกสี

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การสร้างผลงานชิ้นนี้มีการวางแผนร่วมกันตั้งแต่ต้น และเริ่มด้วยพ่อก
ร่างสระน้ำ แล้วลูก ๆ ลงมือทำงานไปพ่อกจนแล้วงานเสร็จ อาจจะซุ่มนเล็กน้อยสำหรับการทำงาน
ในพื้นที่จำกัด แต่ก็มีความสุข และเป็นสีสันของการทำงานกลุ่ม

ภาพที่ 65 ภูมิวิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 18 โดย ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของ ผู้สร้างสรรค์บน ผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่มวางแผน สร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ	ของเล่น ของลูก	-ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ วาด หุ่นยนต์ 2 ตัว -พ่อวาด ด.ญ.คุณาก์ และวาดพื้นหลัง	ใช้สีแดงและน้ำเงินเป็นหลักเพราะ เป็นสีของหุ่นยนต์ที่ลูกชอบ และ ใช้ทั้งสองสีนั้นผสมขาวเพื่อทำพื้น หลังให้เน้นความสำคัญของรูปทรง

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน การทำงานกลุ่มที่มีการเริ่มวางแผน สร้างข้อตกลงมาร่วมกันถึงแม้จะมีบางอย่างขัดใจอยู่บ้าง แต่ทุกอย่างก็ต้องเป็นไปตามข้อตกลงก็จบลงได้ด้วยความสุข

ภาพที่ 66 ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะ คุณาก์ จันทนมัญฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 19 โดย ด.ช.ภูมิวิฒ จันทนมัญฐะ ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัญฐะและพ่อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้สร้างสรรค์บน ผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือทั้งลูกและ พ่อเริ่มวางแผน สร้างสรรค์ผลงานไป พร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้น จนแล้วเสร็จ	เรือสภาพ แวดล้อม ที่บ้าน	-ด.ช.ภูมิวิฒ วาดหุ่นยนต์สีแดงและ อาคารทางขวา -ด.ญ.คุณาก์ วาดดอกทานตะวันทาง มุมขวาและบ้านตรงกลางภาพ -พ่อวาดดอกทานตะวันทางมุมซ้าย และพื้นหลัง	เป็นสีตามรสนิยมของ ลูก ๆ แต่ละคน ด.ช.ภูมิวิฒ ชอบสีแดง พ่อจึงใช้สีฟ้า และสีน้ำเงินเพื่อเน้นความ ชัดเจนของสีแดง เป็นการ วางสีที่ไม่ตัดกันจนดูฉูดฉาด เกินไป

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ร่วมกันทั้ง 3 คน แบบทำงานไปพร้อม ๆ กัน โดยเริ่มจากการวางแผนร่วมกันก่อนสร้างผลงาน ลูก ๆ ทั้งสองคนกับพ่อเริ่มวาดรูปทรงเป็นเส้นบนเฟรม เป็นรูปทรงเรื่องราวรอบ ๆ ตัว ตามประสบการณ์ความชอบส่วนตัว ด.ช.ภูมิวิฒ อายุ 4 ขวบ

รูปทรงจะแสดงความเป็นจริงตามความเข้าใจและจำได้ เช่นรูปทรงหุ่นยนต์ที่แสดงออกด้วยเส้นในลักษณะเดียวกัน ขาและแขนมีขนาดยาวมากในทุกชิ้นงานที่วาดรูปหุ่นยนต์ ด.ญ.ศุณาร์ อายุ 8 ขวบ เริ่มมีการใช้เหตุผลตามความจำที่ถ่ายทอดมาอย่างมีเหตุมีผล มีการสังเกตละเอียดขึ้น และอ้างอิงจากความเป็นจริงมากขึ้น เช่นรูปทรงบ้านตรงกลางภาพจะเห็นบ้านมีประตู หน้าต่าง และปล่องไฟ พ่อพยายามใช้บทบาทของตนเองแต่น้อย เพื่อให้ภาพรวมสามารถมองเห็นรูปทรงที่ถูกต้อง ๆ สร้างขึ้นได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 67 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะ คุณาก์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 20 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้ง ลูกและพ่อเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้น จนแล้วเสร็จ	หุ่นนิ่งดอกไม้	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดพ่อลูก ด้านล่างขวาและวาดส่วน ประกอบต่าง ๆ -พ่อวาดดอกไม้สีส้ม	คู่สีตรงข้าม สีเขียว สีส้ม

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ในผลงาน 3 ชิ้นต่อจากนี้ เป็นผลงานที่ทำในเวลาใกล้เคียงกันจึงมีลักษณะคล้ายกันในเรื่องของรูปทรงดอกไม้ชนิดเดียวกัน สีชุดเดียวกัน อารมณ์ความรู้สึกสนุกสนาน และมีบทสรุปที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกันกับลูก โดยพิสูจน์ได้จากขณะทำงานขึ้นนี้เวลาประมาณ 21.00 น. แต่ ด.ช.ภูมิวัฒน์ ได้แสดงอาการเบื่อหน่าย หรือง่วงนอนแต่อย่างใด แต่กลับวาดภาพอย่างมีความสุขตลอดการทำงาน อาจเป็นเพราะดอกกลิลี่ที่มีกลิ่นหอม สีสดใส และการนั่งทำงานอยู่ใกล้กันตลอดเวลา

ภาพที่ 68 ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูธรและพงษ์พันธ์ จันทนมีภูธร, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 21 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมีภูธรและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน
เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่มวางแผน สร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ	หุ่นนิ่งดอกไม้	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดตู้เก็บ ของทางด้านซ้ายและ ขวา -พ่อวาดดอกไม้และที่ ใส่	คู่สีตรงข้ามสีเขียว สีแดง และใช้สีฟ้า สีส้มเป็นสี เชื่อมโยงลดความตรงข้าม มากเกินไป

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ในผลงานต่อเรื่องนี้ เป็นผลงานที่ทำในเวลาใกล้เคียงกันจึงมี
ลักษณะใกล้เคียงกันในเรื่องของรูปทรงดอกไม้ชนิดเดียวกัน สีชุดเดียวกัน อารมณ์ความรู้สึกสนุกสนาน และมี
บทสรุปที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกันกับลูก โดยการวางแผน
ร่วมกันการนั่งทำงานอยู่ใกล้กันตลอดเวลา สิ่งที่พิเศษของชิ้นนี้คือ รูปทรงของตู้เก็บของเล่นสีแดงด้านซ้าย
และขวา ที่ลูกวาดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่อยากมีของเล่นจำนวนมากไว้เล่นได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 70 ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะ คุณาก์ จันทนมัญญะและพงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 23 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัญญะ ด.ญ.คุณาก์ จันทนมัญญะและพ่อร่วมกัน
สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่ม วางแผนสร้างสรรค์ผลงาน ไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้น จนแล้วเสร็จ	ทุ่งทานตะวัน หน้าบ้าน	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดดวงอาทิตย์ - ด.ญ.คุณาก์ วาดส่วนประกอบ อื่น ๆ ในภาพ -พ่อวาดดอกทานตะวัน และ วาดพื้นหลัง	เป็นสีที่สดใสโทนสีเขียว ตามบริเวณ และ เรื่องราวที่เป็นแรง บันดาลใจ เป็นทุ่ง ดอกไม้หน้าบ้าน

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานชิ้นนี้มีการวางแผนร่วมกันทั้ง 3 คน และเป็นผลงานชิ้นแรกที่ทำ
ทำงานพร้อมกันบริเวณหน้าบ้าน มีปัญหาอุปสรรคกับการตกกระทบของแดดบนผืนผ้าใบเป็นดวง ๆ ทำ
ให้มองเห็นสีขณะระบายบนผลงานมีความคลาดเคลื่อนไปบ้าง อีกทั้งอากาศที่ค่อนข้างร้อนมีผลทำให้ลูก
หงุดหงิดตอนที่ทำงานชิ้นนี้ และมีอีกเรื่องที่สำคัญคือ การระบายสีบนพื้นที่ขนาดใหญ่ ผ้าใบมีความสูง
100 เซนติเมตร ต้องปรับขาตั้งเฟรมให้มีความสูงที่เหมาะสมกับทั้ง 3 คน แต่ท้ายที่สุดก็สามารถควบคุม
ผลงานจนเป็นที่น่าพอใจของทั้ง 3 คนได้

ภาพที่ 71 ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพงษ์พันธ์ จันทน์มัญญะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 24 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทน์มัญญะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน
เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้ง ลูกและพ่อเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจน แล้วเสร็จ	เรื่องของพ่อ	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดเสื้อ และ ส่วนประกอบส่วนใหญ่อื่น ๆ -พ่อวาด บริเวณใบหน้า	อ้างอิงสีจากสีผิวของ พ่อ ส่วนสีของลูก เลือกใช้เป็นสี ตามจินตนาการ

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานชิ้นนี้ได้บอกกับลูกว่า พ่อจะเขียนรูปตัวเอง แล้วให้ลูกช่วยทำ
ในส่วนประกอบอื่น ๆ ซึ่งสิ่งแรกที่ลูกวาดคือพื้นหลัง ในขณะที่พ่อวาดใบหน้าตัวเอง เมื่อเวลาผ่านไปลูกมา
วาดเสื้อ ซึ่งในความเป็นจริงเป็นเสื้อกล้ามสีขาว แต่ลูกเลือกที่จะใช้สีเขียวและสีแดงซึ่งเป็นสีคู่ตรงข้ามที่
ค่อนข้างรุนแรง เพื่อตอบสนองความสนุก และอาจมีการพิจารณาตามผู้ใส่ก็เป็นได้

ภาพที่ 72 ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 80 x 100 ซม.

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 25 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 100 เซนติเมตร

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่มวางแผน สร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กันตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ	หุ่นนิ่ง ดอกไม้ กลางแสงไฟ	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดตุ๊กตา และดอกไม้ -พ่อวาดดอกไม้และแจกัน	คู่สีตรงข้าม สีเขียว สี ส้ม ใช้สีม่วง และสี เหลืองเป็นสีเชื่อมโยง ลดการความขัดแย้ง

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานนี้สร้างขึ้นช่วงเวลา ประมาณ 19.00 น. โดยการจัดดอกไม้กล้วยไม้ที่ซื้อมาจากตลาด พ่อจัดหุ่นแล้วชวนลูกมาเขียนร่วมกัน โดยพ่อเป็นผู้ร่างภาพ ลูกช่วยลงสี เป็นการทำงานโดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ก็ได้เวลาเข้านอน ปกติในการสร้างผลงานกับลูก จะรู้สึกว่าการงานนั้นเสร็จแล้วก็ต่อเมื่อหมดช่องว่างที่จะระบายสีแล้วจึงวางมือ แต่ผลงานชิ้นนี้นอกจากจะหมดที่ว่างแล้ว ก็ใช้เวลาอันของลูกเป็นตัวกำหนดเพิ่มขึ้นด้วย การมีเวลาเป็นตัวกำหนดในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นขอบเขตประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายเกมส์ที่ลูก ๆ ชอบเล่นกัน เป็นความท้าทายประเภทหนึ่ง ซึ่งนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้

ภาพที่ 73 ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพงษ์พันธ์ จันทนมัฏฐะ, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 60 x 80 ซม., 2 ชั้น

ผลงาน 2 มิติ ชั้นที่ 26 โดย ด.ช.ภูมิวัฒน์ จันทนมัฏฐะและพ่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน
เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวน 2 ชั้น

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน	เนื้อหา เรื่องราว	รูปทรง และส่วนของผู้ สร้างสรรค์บนผลงาน	สี
วิธีการทำพร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและ พ่อเริ่มวางแผน สร้างสรรค์ผลงานไป พร้อม ๆ กันตั้งแต่ ต้นจนแล้วเสร็จ	ทิวทัศน์ทุ่งนา ช่วงเวลาเย็นวัน หนึ่ง ที่ร้านอาหาร ริมนา	-ด.ช.ภูมิวัฒน์ วาดผีเปรต สี ส้มทางขาล่าง และคน ทางด้านซ้ายล่าง -พ่อวาดทิวทัศน์	คู่สีเวลาเย็นเวลาประมาณ 18.30 น. ใช้สีส้ม สีม่วง ใช้สี ฟ้า และสีครีม สีเขียวช่วยสร้าง บรรยากาศยามเย็น

บทวิเคราะห์สรุปของผลงาน ผลงานชิ้นนี้มีเวลาในการสร้างค่อนข้างน้อยเพราะใกล้เวลาพระอาทิตย์ตก จึงต้องเร่งทำงานพอสมควร มิฉะนั้นต้องใช้แสงไฟส่องสว่างที่ผลงาน ซึ่งอาจทำให้การเห็นสีแตกต่างไปจากเดิมเพราะการเห็นค่าความเข้มอ่อนของสีมีความสัมพันธ์กับแสงใด ๆ ที่ตกกระทบสี กล่าวคือการเห็นสีเมื่อมีแสงไฟตกกระทบจะมีความแตกต่างไปจากแสงที่ตกกระทบที่ได้รับจากดวงอาทิตย์ ที่เป็นแสงตั้งต้นในการเริ่มสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้

อีกทั้งเป็นร้านอาหารที่มีผู้คนพลุกพล่าน มีเนื้อที่จำกัดจึงเป็นปัจจัยที่ต้องมีการแก้ปัญหาอยู่บ้าง แต่ด้วยความตื่นตาตื่นใจในสถานที่ที่แปลกใหม่ เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้ลูกได้มาก ผลงานชิ้นนี้ใช้เฟรมต่อกันในแนวตั้งทำให้ได้เพิ่มสาระของระยะของสิ่งที่มองเห็นได้มากขึ้น โดยเป็นมุมมองท้องทุ่งที่ยาวไกล จนสร้างมุมมองได้ถึงท้องฟ้าที่มีก้อนเมฆ สร้างจินตนาการที่ดีสำหรับลูก ๆ

ด.ช.ภูมิวิวัฒน์ วัย 4 ขวบ นอกจากชอบเล่นของเล่น รถ หรือหุ่นยนต์แล้วยังชอบดูสารคดีสิ่งลึกลับ การตุนผีเพราะเป็นเรื่องที่ไม่เคยรู้ และเป็นสิ่งที่เขาได้ใช้จินตนาการจากความกลัว จึงทำให้ได้นำมาแสดงออกในผลงานชิ้นนี้ จึงจะเห็นเป็นกลุ่มของผีสีแดงหลายตัวที่กำลังยืนอยู่ด้านขวาล่าง และมีเด็ก 2 คน กำลังยืนดูผี ด้วยความกลัว เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนในเรื่องการความตื่นเต้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสถานที่ท้องทุ่งนาเว้งว่างในช่วงเวลาใกล้ค่ำ

บทที่ 5

บทสรุปการสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์วิจัยที่ได้สำเร็จไปแล้วนั้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวิธีการสร้างสรรค์ ผลงานดังนี้

1. พ่อลูกสร้างสรรค์สลักกัน กล่าวคือ ลูกเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วพ่อทำต่อ หรือ พ่อเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วลูกทำต่อ วิธีนี้เมื่อนำมาสู่การปฏิบัติงานสร้างสรรค์มีปัญหาที่สำคัญคือ เมื่อพ่อเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานก่อนลูกจะแสดงออกด้วยความอึดอัดใจที่ต้องระบายสีทับผลงานที่พ่อได้ระบายไว้ก่อนหน้า และลูกแสดงออกถึงความรู้สึกไม่อิสระ เพราะแนวทางหรือเรื่องราวของพ่อเป็นเรื่องที่ลูก ๆ ไม่สนใจ จึงเป็นลักษณะของการบังคับให้ลูกทำงานตามแนวทางที่พ่อกำหนดขึ้น

ในทางกลับกันเมื่อให้ลูกเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานก่อนแล้วพ่อสร้างสรรค์ตามพ่อจะระบายสีอย่างระมัดระวังไม่ให้โดนในส่วนที่ลูกได้สร้างสรรไว้ก่อน เพื่อรักษาน้ำใจลูกที่ได้ทำงานศิลปะอย่างตั้งใจ ทำให้เกิดความยากลำบากมากขึ้นในการทำงานในส่วนของพ่อ

2. วิธีพ่อลูกสร้างสรรค์พร้อมกัน กล่าวคือ ทั้งลูกและพ่อเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ผลงานไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ วิธีการนี้เริ่มจากการพูดคุยวางแผนร่วมกันจนมีข้อมูลอย่างชัดเจนจึงเริ่มลงมือสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดระยะเวลาในการทำงานไม่ปรากฏข้อขัดแย้งหรือโต้เถียงใด ๆ เพราะแนวทางในการทำงานได้มีข้อตกลงไว้อย่างชัดเจนแล้ว เมื่อมีการทำงานร่วมกันแต่ทุกคนสามารถเพิ่มเติมสิ่งที่มากกว่าข้อตกลงได้แบบยืดหยุ่นไม่เข้มงวด เพราะถือว่า การที่พ่อลูกได้สร้างสรรค์ผลงานพร้อมกันได้อย่างมีความสุข บรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายในแต่ละชิ้นงานเป็นการประสบความสำเร็จในการทำงานศิลปะแบบคู่แล้ว

จากผลสรุปในการทำงานด้วยวิธีการทั้งสองพบว่า วิธีการที่ 2 วิธีพ่อลูกสร้างสรรค์พร้อมกัน เป็นการทำงานศิลปะในรูปแบบศิลปะปั้นคู่ หรือการทำงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จมากกว่าวิธีการที่ 1 วิธีพ่อลูกสร้างสรรค์สลักกัน

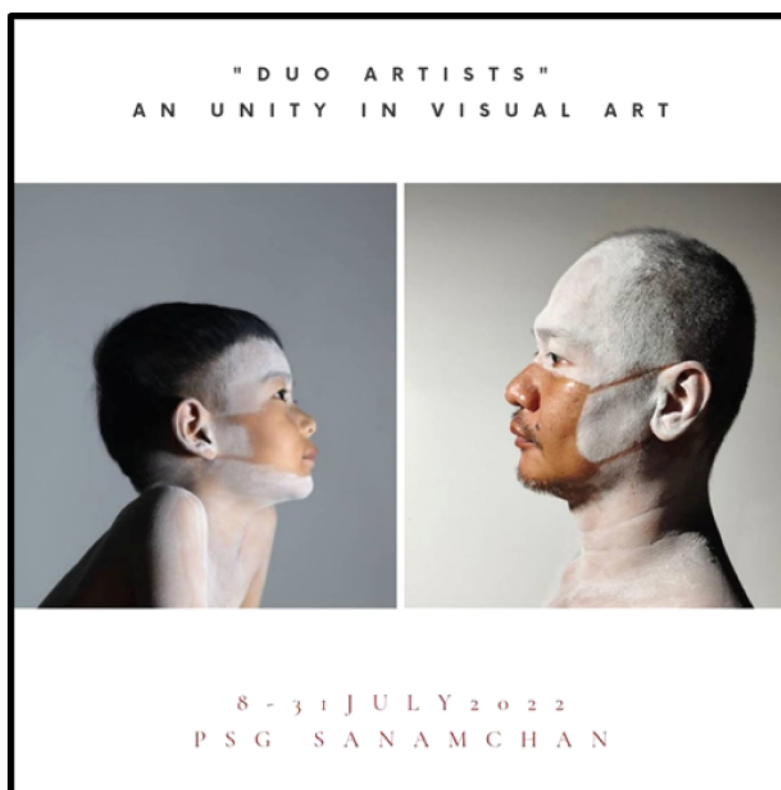
จากบทสรุปดังกล่าวผู้วิจัยและสร้างสรรค์ต้องการกล่าวไปถึงปัญหาในสังคมการเมืองของประเทศไทยที่กินเวลามาอย่างยาวนาน ในเรื่องความเห็นที่ขัดแย้งกันของคนต่างวัยบนความเชื่อ มุมมองทางการเมือง และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ปัญหานี้อาจยุติได้หากมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย โปร่งใส จริงใจ และร่วมกันวางแผน แนวทางปฏิบัติได้จริงอย่างเข้าใจกัน ให้เกียรติกันและกัน เพราะเรื่องต่าง ๆ ที่แต่ละวัยเลือกเชื่อไม่สามารถยุติได้ด้วยคำว่า ถูกหรือผิด

การใส่ใจอย่างจริงจังที่จะเรียนรู้ในความแตกต่างนี้ต้องกระทำร่วมกันทุกฝ่ายของสังคมตั้งแต่ครอบครัวที่ถือว่า เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหา หากผู้ปกครองไม่ยอมรับในความแตกต่างตั้งแต่ต้น เมื่อลูกเจริญเติบโตขึ้นมากก็ยากที่เขาจะเรียนรู้จากสังคมภายนอก สังคมในสถาบันการศึกษาที่มักจะวางกฎระเบียบให้นักเรียนนักศึกษาทุกคนปฏิบัติตาม อย่างที่ไม่เคยรับฟังความคิดเห็นหรือถามความสมัครใจของพวกเขา โดยครูอาจารย์มองว่า พวกเขาเป็นเด็กต้องเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามครรลองของสังคม ซึ่งนี่คือจุดเริ่มต้นหนึ่งของปัญหาในสถาบันการศึกษา ถ้าเราจะเปิดใจรับฟังความคิดเห็น และให้เกียรติกันและกันในความแตกต่าง ถ้าเราใช้มุมมองว่า มนุษย์ทุกคนควรเท่าเทียมกัน แตกต่างกันเพียงสถานภาพทางสังคม เรื่องราวความขัดแย้งต่าง ๆ จะบรรเทาเบาบางลงทันที

เมื่อเยาวชนเรียนจบมาประกอบอาชีพ การที่พวกเขาจะเป็นพลเมืองที่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมงาน หรือช่วยกันเลือกสิ่งที่ดีที่สุดของความคิดนำมาสู่การปฏิบัติได้นั้น ต้องมีการฝึกฝนเรียนรู้เรื่องการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อหาข้อยุติที่ดีที่สุด ซึ่งสิ่งดังกล่าวทั้งหลายนี้สามารถสร้างได้จากครอบครัวเป็นที่แรก ควบคู่ไปกับสถาบันการศึกษาทุกระดับ และทุกคนในชาติควรเห็นความสำคัญสูงสุดนี้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีของทุกคนในชาติ

ภาคผนวก

1.โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์

ภาพที่ 74 พงษ์พันธ์ จันทนมัญญะ, ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์นิทรรศการ “Duo Artists” an unity in visual art

ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ประกอบด้วย ชื่อนิทรรศการ “Duo Artists” an unity in visual art ภาพประกอบพ่อและลูกที่มีรอยของหน้ากากอนามัยที่เผยให้เห็นผิวหนังที่แท้จริง จัดแสดงผลงานที่หอศิลป์บรมราชกุมารี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในวันที่ 8-31 กรกฎาคม 2565

2. ข้อมูลในการประกอบการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 75-76 ภาพแสดงสภาพแวดล้อมรอบบ้านที่ส่งผลต่อจินตนาการของลูกในการทำงาน

ภาพบรรยากาศพื้นที่รอบ ๆ ด้านนอกบ้านเป็นพื้นที่สีเขียวเป็นส่วนใหญ่ มีต้นไม้ วัชพืช และสัตว์ที่คุ้นเคย ลูกสวมชุดจำลองปฏิบัติกิจวัตรคือการสำรวจผสมการเล่น สังเกต และมักตั้งคำถามกับสิ่งต่าง ๆ ในภาพนี้เด็ก ๆ กำลังชื่นชมดอกทานตะวันกำลังเบ่งบานอย่างเต็มที่ การสร้างสภาพแวดล้อมนี้เป็นการหยิบยืมธรรมชาติให้เข้ามาใกล้ชิดอยู่โดยรอบตัวเด็ก ๆ พ่อจะเป็นผู้แนะนำเรื่องที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ให้กับลูก ๆ แล้วชวนกันวาดรูปดอกไม้ หรือธรรมชาติจากสิ่งที่อยู่รอบตัวประกอบกับรูปทรงอิสระตามจินตนาการ วาดด้วยลายเส้น ฝีแปรง สีที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมาตามความรู้สึก ประกอบกับประสบการณ์ของช่วงวัย ในการนี้พ่อได้เลี้ยงเปิดไว้เพื่อให้เป็นเพื่อนกับเด็ก ๆ พวกเขาจะได้มีจิตใจที่โอบอ้อมอารีกับสัตว์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นข้อมูล เป็นแรงบันดาลใจที่ดี ในการทำงานศิลปะในโครงการนี้

3. สร้างสรรค์ผลงานนอกสถานที่

ภาพที่ 77 ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การเดินทางไปศึกษานอกสถานที่ ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัด นครราชสีมา การสร้างสรรค์ผลงานนอกสถานที่ในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ซึ่งพื้นที่มีความ หลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดความสุขและจินตนาการที่อิสระมากขึ้น เมื่อสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน พร้อมกัน ผลงานมีทั้งรูปทรงอิสระ และรูปทรงเหมือนจริงผสมกัน แต่มีความสอดคล้องกันในความรู้สึก ร่วมของสถานที่เดียวกัน ทั้งเส้น สี และรูปทรง

ภาพที่ 78 ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานในสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถาน ในจังหวัดอยุธยา

ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานในสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีโครงสร้างสถาปัตยกรรมโบราณ และต้นไม้พื้นที่สีเขียวตามธรรมชาติ สร้างสรรค์ผลงานด้วยวิธีการร่วมกันทำพร้อมกัน ในระหว่างการสร้างสรรค์นั้น ลายเส้นของพ่อและลูกยังสามารถแยกแยะออกได้อย่างชัดเจน

4.การจัดนิทรรศการ

ภาพที่ 79 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการในชื่อว่า ศิลปินคู่ พ่อลูก : เอกภาพใหม่ในผลงานทัศนศิลป์ มิ่งงานจิตรกรรม และงานประติมากรรมดินเผา งานจิตรกรรมจะแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1. วิธีการสลับกัน ลูกเริ่มสร้างสรรค์ก่อนแล้วพ่อทำต่อ หรือพ่อเริ่มก่อนแล้วลูกทำต่อ
2. วิธีการทำร่วมกัน พร้อมกัน

ส่วนของประติมากรรมจะจัดวางบนแท่น รูปทรงงานและหม้อน้ำทรงสูง อยู่ตรงกลางห้องสองด้าน ส่วนรูปดอกทานตะวันจะใช้ไม้เสียบแล้วพินกับผนังด้านหนึ่ง ในภาพคือระหว่างการตัดแยกผลงานให้เป็นกลุ่มวิธีเดียวกัน

ภาพที่ 80 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ

เมื่อคัดแยกผลงานแล้วเริ่มติดตั้ง โดยเริ่มจากงานประติมากรรมซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ และ ความปลอดภัยของผลงาน

ภาพที่ 81 ภาพการดำเนินงานจัดนิทรรศการ

ส่วนของงานจิตรกรรมแยกเป็น 2 ประเภทที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ ติดตั้งโดยกรอบล่างของผลงานอยู่ระดับที่เท่ากันทั้งหมด ไม่สูงจนเกินไป เด็กสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ภาพที่ 82 ผลงานในนิทรรศการที่ติดตั้งสำเร็จ

ภาพที่ 83 ผู้สนใจเข้าชมผลงานในนิทรรศการที่ หอศิลป์บรมราชกุมารี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในวันที่ 8-31 กรกฎาคม 2565

บรรณานุกรม

สื่อออนไลน์

ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2563). **เอกภาพคืออะไรในทางศิลปะ**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563,

จาก <http://www.trueplookpanya.com/new/asktrueplookpanya>

(2563). **จิตวิทยาเด็ก**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563,

จาก <https://www.sites.google.com/site/mrcounselorchiangmai/thvsdi-kar>

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2563). **ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน

2563, จาก <http://www.maeon.ac.th/maeon/INCLUSIVE/tm3.htm>

Chakun muijaibun. (2563). **ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563,

จาก <https://www.up-2be.com/>

Artsy. (2563). **Christo and Jeanne-Claude**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563,

จาก <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-7-great-artist-duos-that-shaped-art-history>

Triennale Design Museum. (2563). **Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen**. เข้าถึงเมื่อ

10 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-7-great-artist-duos-that-shaped-art-history>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ผศ.ดร.พงษ์พันธ์ จันทนมัตถะ

เกิด. พ.ศ.2517 กรุงเทพฯ

ที่อยู่ 102/ 3 หมู่ 2 หอมเกร็ด สามพราน นครปฐม 73110

เบอร์โทร 0979414194

e-mail pchantanamatta@gmail.com

การศึกษา

2540 ปริญญาตรี สาขาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

2549 ประกาศนียบัตร สาขาประติมากรรม ณ สถาบันศิลปะแห่งเมืองฟลอเรนซ์
อิตาลี (ทุน รัฐบาล อิตาลี)

2551 ประกาศนียบัตร สาขาประติมากรรมและการสลักหิน ณ สถาบันศิลปะแห่ง
เมืองคาร์รารา อิตาลี (ทุนรัฐบาลอิตาลี)

2552 ปริญญาโท สาขาการบริหารงานวัฒนธรรม ณ วิทยาลัยนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ทุนวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

2561 ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เคยดำรงตำแหน่ง

2544–2553 ประติมากรชำนาญการ กลุ่มประติมากรรม สำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

ตำแหน่งปัจจุบัน

2566 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทุนการศึกษา

2539-2540 ทุนการศึกษาคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2548-2549 ทุนการศึกษา ของรัฐบาลประเทศอิตาลี ปีการศึกษา 2548-2549

2551-2552 ทุนการศึกษา ของรัฐบาลประเทศอิตาลี ปีการศึกษา 2551-2552

2550-2552 ทุนการศึกษา ของวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์ทำงาน

- 2566 -ร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติเรื่อง “กระดาศ”
จัดโดยคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- ร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติ “World Heritage Art Festival Kathmandu”, เมืองกาฐมาณฑุ เนปาล
- ร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติ “Borobudur International Art Fest 2023”, เมืองยอกยาคาร์ตา อินโดนีเซีย
- 2565 -จัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติหัวข้อเรื่องฝ่าวิกฤติ “Through the Crisis” คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติ จัดที่หมู่บ้าน Long Houses

เมืองคูชิง รัฐซาราวัก มาเลเซีย

-ร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติครั้งที่ 17 ที่วิทยาลัยเพาะช่าง

กรุงเทพ

2564 -นิทรรศการคณาจารย์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 38

2563 -นิทรรศการคณาจารย์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 37

2562 -เข้าร่วม ร่วมสร้างสรรค์ผลงานและจัดแสดง นิทรรศการศิลปะใน “International Art
Festival 2020” เมืองอุทัยปุระ รัฐราชสถาน อินเดีย

2561 -เข้าร่วม ร่วมสร้างสรรค์ผลงานและจัดแสดง นิทรรศการศิลปะใน” Art 2018
International Art Festival” ที่ Pang Ge Zhuang Village, Gaomi Town,
Weifang City, Shandong Province สาธารณรัฐประชาชนจีน

2561 -เข้าร่วม Seni rampai art workshop Malaysia 2018 กัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย

2560 -เข้าร่วม Yogyakarta International art Festival 2017 ยอกยAKARTA อินโดนีเซีย

2557 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด 1.5 เท่าพระองค์
จริง โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่

2556 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับบนพระที่นั่ง
ขนาด 2.5 เท่าพระองค์จริง ประดิษฐานหน้าสนามหน้าเขาวัง เพชรบุรี

2556 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แกะสลักหินอ่อนสีขาว
เทา ขนาด 1.5 เท่าพระองค์จริง ประดิษฐานหน้าโรงพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี

- 2555 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด 2.5 เท่าพระองค์จริง
ประดิษฐานหน้าวังสราญรมย์ กรุงเทพฯ
- 2552 -นิทรรศการศิลปะ ‘non ci sono solo belle arti’ ณ หอศิลป์ เมืองคาราร่า อิตาลี
- 2550 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด 2.5 เท่าพระองค์จริง
ประดิษฐานหน้าวังสราญรมย์ กรุงเทพฯ
- 2550 -เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรมทางประติมากรรมกับองค์กรไฟล์อาร์ท
เมืองเซาท์เบนซ์ สหรัฐอเมริกา
- 2547 -นิทรรศการประติมากรรม ที่ Casa do Brazil เมืองมาดริด สเปน
- 2549 -อาจารย์พิเศษ วิชากายวิภาค คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2548 -พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด 1.5 เท่าพระองค์
จริง ประดิษฐานหน้าศาลากลางจังหวัดปทุมธานี
- 2547 -เข้าร่วมโครงการ The 7 th Changchun China International Sculpture Symposium
สาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2545 -อนุสาวรีย์ศรีปราชญ์ ขนาดสูง 200 เซนติเมตร นครศรีธรรมราช